

Drugi izveštaj

o

profesionalnoj evaluciji i samoevaluciji medija podržanih na
Konkursu za sufinansiranje projekata za ostvarivanje javnog interesa u
oblasti javnog informisanja na teritoriji Grada Niša u 2015. godini



Niš, mart 2016.

Sadržaj

JAVNI KONKURS	3
MONITORING NAČINA IZVEŠTAVANJA MEDIJA	6
Generalna ocena ostvarenosti javnog interesa	10
Indikatorska analiza medijskog izveštavanja u javnom interesu	14
SAMOEVALUCIJA	24
EVALUCIJA KONKURSA I METODOLOGIJE OD STRANE EVALUIRANIH MEDIJA.....	28
EVALUACIJA METODOLOGIJE MONITORINGA OD STRANE EKSTERNIH EVALUATORA	27
ZAKLJUČAK.....	27
Ilustrativna ocena medija na osnovu sprovedenog monitoringa	28
DOKUMENTA LAF-A NIŠ I BIRODI-JA PROIZAŠLA IZ MONITORINGA	29
EKSTERNI EVALUATORI.....	37

JAVNI KONKURS

Javni konkurs za sufinansiranje projekata za ostvarivanje javnog interesa u oblasti javnog informisanja na teritoriji Grada Niša u 2015. godini objavljen je 17. aprila 2015. godine. Konkurs je raspisao načelnik Uprave za kulturu, Nebojša Stevanović, na osnovu člana 18. i 19. Zakona o javnom informisanju i medijima, člana 21. i 65. Statuta grada Niša, člana 8. Odluke o budžetu Grada Niša za 2015. godinu, Pravilnika o sufinansiranju projekata za ostvarivanje javnog interesa u oblasti javnog informisanja i Rešenja o raspisivanju Konkursa za sufinansiranje javnog interesa u oblasti javnog informisanja na teritoriji Grada Niša u 2015. godini.

U tekstu Konkursa navedeno je da se budžetska sredstva odobravaju za realizaciju projekata uvođenja, poboljšanja ili proširenja programskih sadržaja u novinama, elektronskim medijima koji se distribuiraju ili emituju na teritoriji Grada Niša, kao i registrovanim internet stranicama, a od posebnog su značaja za javno informisanje građana, sa ciljem da *mediji budu sredstvo informisanja, edukacije, dijaloga i participacije građana u ostvarivanju prioriteta definisanih strateškim dokumentima*, i to :

1. Medijski sadržaji koji doprinose afirmaciji interaktivnog učešća građana u poboljšanju rada lokalne samouprave;
2. Medijski sadržaji značajni za privredni razvoj i stvaranje povoljnog privrednog ambijenta na teritoriji Grada Niša;
3. Medijski sadržaji iz oblasti obrazovanja i nauke koji afirmišu rad obrazovnih i naučnih institucija Grada Niša;
4. Medijski sadržaji u oblasti kulture i očuvanja kulturnog nasleđa Grada Niša
5. Medijski sadržaji namenjeni mladima, koji promovišu stručna i naučna dostignuća, zdrav način života, nenasilje i značaj sporta na teritoriji Grada Niša;
6. Medijski dokumentarno-obrazovni sadržaji u domenu ljudskih prava i sloboda- Pravo na rad (programski sadržaji o zapošljavanju, starim zanatima, traženim obrazovnim profilima, inovacijama i programima u oblasti zapošljavanja);
7. Specijalizovani medijski sadržaji edukativnog tipa iz oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja na teritoriji seoskog područja Grada Niša;
8. Specijalizovani medijski sadržaji edukativnog tipa iz oblasti borbe protiv korupcije, kao i istraživački medijski programi u oblasti borbe protiv korupcije;
9. Medijski sadržaji značajni za očuvanje identiteta nacionalnih manjina koje žive na teritoriji Grada Niša;
10. Medijski sadržaji značajni za inkluziju osoba sa invaliditetom na teritoriji Grada Niša;
11. Medijski sadržaji posvećeni energetici, komunalnim temama, kao i promovisanju energetske efikasnosti i primera dobre prakse na teritoriji Grada Niša;
12. Medijski sadržaji iz oblasti zaštite životne sredine (edukativni programi, promocija i zaštita prirodnih resursa Niša i okoline);
13. Informativno-obrazovni medijski sadržaji iz oblasti bezbednosti i unapređenja stanja bezbednosti na teritoriji Grada Niša.

Na Konkurs se javio 31 medij/ produkcija.

Načelnik Uprave za kulturu Nebojša Stevanović je 28. maja 2015. godine doneo Rešenje o imenovanju članova Stručne komisije za ocenu projekata za ostvarivanje javnog interesa u oblasti javnog informisanja na teritoriji Grada Niša u 2015. godini. Prema njegovoj odluci, članovi Stručne komisije su:

- Goran Vladković, glavni i odgovorni urednik „OK Radija“ iz Vranja, koga su predložili UNS, NUNS, NDNV, Lokal pres i ANEM;
- Biljana Ljubisavljević, novinarka novinske agencije Beta, koju je predložilo Društvo novinara Niša;
- Dušan Stojanović, dugogodišnji novinar Večernjih novosti, koji je imenovan kao „nezavisni stručnjak za medije“.

Ova Stručna komisija je 14. jula 2015. godine načelniku Uprave za kulturu dostavila predlog sa 16 izabranih medijskih projekata, kao i iznosa budžetskih sredstava kojima će se sufinansirati izabrani projekti.

Načelnik Uprave za kulturu Nebojša Stevanović je istog dana, „na osnovu predloga Komisije i sopstvenog uvida u projekte“ doneo Rešenje o raspodeli sredstava. Prema ovom Rešenju, od ukupno 57.235.000 dinara, koliko je u gradskom budžetu opredeljeno za sufinansiranje projekata proizvodnje medijskih sadržaja radi ostvarivanja javnog interesa u oblasti javnog informisanja na teritoriji grada u 2015. godini, raspoređeno je 51.128.200 dinara, dok za ostatak od 6.106.800 Stručna komisija nije dala predlog.

Stručna komisija i Uprava za kulturu odlučili su da na Konkursu više od 86 odsto sredstava dobiju mediji koji su u Godišnjem izveštaju o vlasničkoj strukturi i kontroli medija u Srbiji, koji je objavio Savet za borbu protiv korupcije u februaru prošle godine, označeni kao mediji koji su vlasnički, finansijski ili uređivački bliski vlastima.

Mediji čiji su osnivači članovi porodice Radomirović: Belle amie televizija, Belle amie radio, Belle amie internet portal i Narodne novine, na Konkursu su dobili skoro 61,5% odsto ukupnih sredstava (31.486.000 dinara). Televiziji Zona plus, čiji je vlasnik Vladan Gašić, sin bivšeg ministra odbrane Bratislava Gašića, odobreno je 8.152.200 dinara (15,9 odsto), a Televiziji Kopernikus, koja je u vlasništvu dva člana niške porodice Milovanović, a kojoj se u izveštaju Saveta za borbu protiv korupcije pripisuje programska i finansijska bliskost sa Srpskom naprednom strankom- 4.500.000 dinara (8,8 odsto).

Svi ostali mediji dobili su oko 14 odsto ukupnih sredstava.

Sumnje u nepravilnosti

Od raspisivanja, te tokom realizacije, a i po završetku Konkursa, bilo je više različitih primedbi na njegovu regularnost, zbog kojih su pokrenuti i odgovarajući postupci pred Upravnim sudom, Agencijom za borbu protiv korupcije i drugim organima, u vezi sa sledećim okolnostima:

- Članica Stručne komisije Biljana Ljubisavljević je honorarna novinarka novinske Agencije Beta i intenet portala Jugmedia, koji su aplicirali za budžetska sredstva, a agencija Beta ih je i dobila. U zapisniku sa druge sednice Stručne komisije, održane 9. jula 2015., Ljubisavljevićka se izuzela prilikom odlučivanja o projektu Bete, a nije navedeno da je to učinila i prilikom odlučivanja o projektu Jugmedie. Agencija za borbu protiv korupcije je ocenila da nema osnova za postupanje zbog kršenja odredbi Zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije koje regulišu sukob interesa jer Ljubisavljevićka „nije funkcioner u smislu Zakona o Agenciji“.
- Biljana Ljubisavljević je izabrana u Stručnu komisiju kao kandidatkinja Društva novinara Niša, čija je zakonitost poslovanja i pravni i drugi kredibilitet, po oceni učesnika Konkursa City radio, Banker radio, Južne vesti, Građanin i Niške vesti, „pod znakom pitanja“. Oni su naveli da je DNN pre Konkursa dobilo novi Upravni odbor i predsednika, a da pri tom takva promena odgovornog lica nije prijavljena u Agenciji za privredne registre, što je zakonska obaveza. Takođe, DNN je od osnivanja pre pet godina do danas registrovano na kućnu adresu njegove predhodne predsednice, Dragane Kocić, koja je inače zaposlena u Narodnim novinama, dodali su. DNN je odgovorilo da neophodne izmene ove vrste nije uradilo na vreme iz objektivnih razloga, ali će to učiniti u najkraćem roku.

- Mada je u tekstu Konkursa navedeno da je jedan od osnovnih kriterijuma na osnovu kojih će Stručna komisija ocenjivati projekte onaj da li su mediju u poslednjih godinu dana izrečene mere od strane državnih organa, regulatornih tela ili tela samoregulacije zbog kršenja profesionalnih i etičkih standarda, takav kriterijum nije ozbiljno sagledan.
 - Direktor Televizije Kopernikus Vladan Mitić je 20. aprila 2015. godine potpisao izjavu „pod punom krivičnom i materijalnom odgovornošću“ da tom mediju nisu izrečene takve mere, a onda je, 26. juna 2015. godine, nakon pritužbi drugih učesnika Konkursa, glavna i odgovorna urednica iste televizije, Vanja Janačković, Upravi za kulturu dostavila izjavu da REM ovoj televiziji jeste izrekao meru, a da je ona nakon toga „postupila po zahtevu REM-a“.
 - Direktor Narodnih novina Vidosav Radomirović je 4. maja 2015. godine, takođe „pod punom materijalnom i krivičnom odgovornošću“, potpisao izjavu da ta medijska kuća „nema izrečene mere od strane državnih organa, regulatornih tela ili tela samoregulacije u poslednjih godinu dana zbog kršenja etičkih i profesionalnih standarda“. Nakon pritužbe jednog od učesnika Konkursa, Savet za štampu je 11. juna 2015. godine obavestio nišku upravu za kulturu da je Narodnim novinama 26. februara ove godine izrečena javna opomena zbog kršenja Kodeksa novinara Srbije.
- Stručna komisija i Uprava za kulturu odobrili su „najskupljim“ medijskim projektima pojedinačne troškove koji bi se mogli smatrati neopravdanim i/ili posebno velikim, a prihvatili su i revidirane budžete tih medija uprkos tome što u njima nisu umanjene/izbačene „neprihvatljive stavke“, kako im je naloženo. Na primer:
 - U projektu Belle amie televizije navedeno je da će iz budžeta Grada Niša za nabavku tehničke opreme, čija specifikacija nije data tako da se ne zna šta je neophodno za projekat i šta će biti nabavljeno, svakog meseca biti izdvojeno 365.500 dinara, što za šest meseci iznosi 2.193.000 dinara. Za televizijsku scenografiju građani Niša će plaćati 200.000 dinara mesečno, što za šest meseci iznosi 1.200.000 dinara. Za troškove interneta je na mesečnom nivou predviđeno 198.000 dinara, što za šest meseci iznosi 1.170.000 dinara. Za troškove komunalnih usluga projektom je odobreno 250.000 dinara mesečno. Personalni troškovi sadrže i dve velike budžetske stavke koje ne prate aktivnosti navedenih projekta, a to su: poslovi konsaltinga - 129.000 dinara mesečno, što ukupno čini 774.000 dinara, kao i honorar za pravnog zastupnika koji iznosi 390.000 dinara. I u slučaju Radio Belle amie kao upitne se javljaju službene dnevnice za aktivnosti koje se realizuju na teritoriji grada i to u iznosu od 135.000 dinara mesečno, odnosno 810.000 dinara u ukupnom iznosu.
 - Uprkos tome što se projekat realizuje na teritoriji grada Niša i ne zahteva službena putovanja novinara, projektom Televizije Belle amie predviđeno je 1.680.000 dinara na ime službenih dnevnica za šest meseci. Stručna komisija je od te televizije zatražila da u revidiranom budžetu izbaci takvu stavku, kao i troškove za pravnog zastupnika u mesečnom iznosu od 65.000 dinara, ali ona to nije učinila, a revidirani budžet u kojem su ovi troškovi ostali je prihvaćen.
 - I u projektu Narodnih novina, takođe jednom od najskupljih, predviđene su službene dnevnice, u visini od 360.000 mesečno, što ukupno iznosi 2.160.000 dinara, iako se svi prilozi realizuju na teritoriji grada Niša, a pri tom su predviđeni i novinarski honorari i troškovi goriva. Za nabavku tehničke opreme, za koju nije data specifikacija, predviđeno je da se svakog meseca iz budžeta izdvoji 510.000 dinara, što je 3.060.000 dinara za šest meseci. Takođe je predviđeno 54.000 dinara mesečno (324.000 dinara za šest meseci) za „servisiranje“ nove opreme. Troškovi interneta na mesečnom nivou iznose 90.000 dinara, što je 540.000 dinara za šest meseci. U personalne troškove su pored honorara za 22 osobe uključeni i troškovi konstatlinga od 250.000 dinara mesečno, odnosno 1.500.000 dinara za šest meseci. Stručna komisija je u zapisniku sa drugog sastanka naložila da se iz budžeta izbace troškovi pravnog zastupnika, ali je ta stavka ostala i u revidiranom budžetu, u ukupnom iznosu od 420.000 dinara.

- Stručna komisija i Uprava za kulturu su odbile/ nisu prihvatile građanskog posmatrača, koga predviđa Lokalni plan za borbu protiv korupcije, koji je usvojila Skupština grada 2011. godine, a kog je LAF zahtevao 29. maja 2015. godine, pre prve sednice Stručne komisije. Prema Lokalnom planu, građanski posmatrač ima pravo prisustva i učešća u diskusiji na sastancima "tela" gradskih institucija, a bez prava glasa pri odlučivanju. U kratkom obrazloženju odbijanja ovakvog zahteva LAF-a, Stručna komisija je navela da je zahtev „zakasnio“, a da će građanski posmatrač „usporiti njen rad“. LAF je o negativnoj odluci Stručne komisije obavestio Agenciju za borbu protiv korupcije, Savet za borbu protiv korupcije, Ministarstvo kulture i informisanja i OEBS. Agencija za borbu protiv korupcije je tim povodom pružila "punu podršku" nastojanjima LAF-a da odlučivanje na konkursu bude transparentno. Istovremeno, LAF se na takvu odluku Stručne komisije žalio načelniku Uprave za kulturu Nebojši Stevanoviću, ali se on proglasio nenadležnim za rešavanje po žalbi.
- Uprava za kulturu je odbila zahtev LAF-a, podnet 23. jula 2015. godine, da mu budu dostavljeni svi medijski projekti, njih 31, kako bi u saradnji sa BIRODI-jem uradio analizu Konkursa, izveštaj i preporuke. U obrazloženju odluke, Uprava za kulturu je navela da medijski projekti predstavljaju autorsko delo i mogu biti dostavljeni tek uz saglasnost medija koji su ih pisali. Nakon što joj je LAF dostavio mišljenje Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti, u kojem je pored ostalog navedeno da bi javni interes trebalo da bude ispred privatnog u slučaju kada se projekti sufinansiraju iz javnih prihoda, ova Uprava je krajem avgusta prosledila sve tražene projekte LAF-u. Mišljenje Poverenika izdato je na zahtev LAF-a.
- Nekoliko učesnika konkursa iznelo je kritike da se po okončanju Konkursa odobrena budžetska sredstva za medijske projekte uplaćuju sa zakašnjenjem i selektivno. City radio je 3. oktobra, u dopisu gradonačelniku Niša, gradskim upravama za kulturu i finansije, Ministarstvu kulture i informisanja i LAF-u Niš, najavio da će „biti prinuđen da pokrene sva raspoloživa pravna sredstva za zaštitu svojih interesa“ ukoliko se Grad Niš ne bude pridržavao ugovornih obaveza, odnosno predviđene dinamike uplata. Zakon o javnom informisanju i medijima, prema kojem je Grad Niš raspisao konkurs, predviđa obavezu organa javne vlasti da opredeljena sredstva "blagovremeno i bez odlaganja" uplati nosiocima projekata koji su odobreni za sufinansiranje, a ne da to čine u skladu sa prilivom sredstava u budžet grada.
- Neposredno nakon Konkursa, Nišku televiziju (NTV), čiji je osnivač bila Skupština grada, kupio je na aukciji konzorcijum u kojem su bile Narodne novine i fizičko lice Slađana Ostojić, inače direktorka Televizije Zona Plus, to jest medij i čelnica medija čiji su projekti podržani sa najviše sredstava na Konkursu. Samo Narodne novine su na Konkursu dobile više budžetskog novca (14.850.000 dinara) od iznosa za koji je nešto kasnije ovaj Konzorcijum kupio NTV (manje od deset miliona dinara).

Aleksandar Živadinović, drugi ponuđač na aukciji, inače izvršni direktor marketinga NTV, podneo je prigovor na takvu odluku Agencije za privatizaciju. U njemu je izrazio sumnju u validnost dela podnete dokumentacije, odnosno overene izjave vlasnika Narodnih novina Vidosava Radomirovića u kojoj se tvrdi da se te novine "ne finansiraju u celini ili delom iz javnih prihoda". Izjavu ovakve sadržine dužan je, inače, da podnese svaki ponuđač koji ima svojstvo pravnog lica jer Zakon o javnom informisanju i medijima, kao i Uputstvo za ponuđače, ne dozvoljavaju da u privatizaciji medija učestvuju „pravna lica koja se u celini ili delom finansiraju iz javnih prihoda“.

Živadinović je u prigovoru podsetio da su Narodne novine na niškom Konkursu za sufinansiranje javnog interesa u medijskim projektima iz niškog budžeta dobile 14.850.000 dinara, a da su, prema podacima Uprave za trezor Ministarstva finansija, od 2009. godine dobijale milionska sredstva iz gradskog i opštinskih budžeta. U Izveštaju o vlasničkoj strukturi i kontroli medija u Srbiji Saveta za borbu protiv korupcije tvrdi se, uz pozivanje na podatke Južnih vesti, da se do sada iz niškog budžeta za te novine "godišnje izdvajalo oko 150.000 evra", te da su one u periodu od 2009. do 2012. godine, i to samo iz gradskog budžeta, dobile 49 miliona dinara.

Ministarstvo privrede Republike Srbije odbilo je Živadinovićev prigovor. On je zatim pokrenuo postupak pred Upravnim sudom, koji još uvek traje. Najavio je da će u slučaju da i odluka Upravnog suda "ne bude adekvatna" pokrenuti postupak pred Ustavnim sudom, kao i mogućnost da "zaštitu od diskriminacije na tržištu" potraži pred Evropskim sudom za ljudska prava u Strazburu.

Vlasnik Narodnih novina Radomirović negirao je neregularnosti. On je za pojedine niške medije ocenio da Narodne novine, kako je kazao, ne predstavljaju pravno lice koje se u celini ili delom finansira iz javnih prihoda jer "nisu direktni budžetski korisnik", a budžetska sredstva su, kazao je, "zaradile" tako što su pružale usluge u okviru svoje delatnosti.

MONITORING NAČINA IZVEŠTAVANJA MEDIJA

Monitoring medijskog izveštavanja je tehnika koja se sve više primenjuje kao mehanizam (samo)regulacije novinarske profesije i instrument kojim se novinari štite od uticaja onih koji imaju moć i kapital. Ovo posebno važi za države u kojima postoji dilema o kvalitetu medijskog izveštavanja.

U prilog značaju monitoringa medija govori činjenica da je on postao sastavni deo izbornih misija Organizacije za evropsku bezbednost i saradnju. Zajedničkom akcijom OEBS-a, tačnije Kancelarije za demokratske institucije i ljudska prava, Saveta Evrope, odnosno Venecijanske komisije, Generalnog direktorata za ljudska prava i Evropske komisije oktobra 2005. godine izrađen je vodič za analizu medija tokom izborne kampanje¹.

Ukazujući na ovaj dokument, čijim se sadržajem nećemo sada i ovde baviti, želimo da domaćoj javnosti ukažemo na značaj monitoringa medija, kao forme profesionalne samoregulacije, s jedne i građanske/stručne kontrole, sa druge strane, a sve sa ciljem da mediji budu ono što bi trebalo da budu u demokratskom društvu: kontrolor vlasti, neko ko umesto i za potrebe građana pita, razjašnjava, istražuje, objašnjava, inicira, proverava, podseća...

Da bi tu funkciju ostvarili mediji moraju biti monitorisani na način koji je objektivn, precizan/tačan, sistematičan i dovoljno opšti.

Baziran na analizi sadržaja, monitoring medija se pre svega bavi merenjem (kvantitativno i kvalitativno) emitovanih medijskih sadržaja iz ugla medijske struke, zatim medijskog diverziteta, ali i ostvarivanja javnog interesa u medijima. Ovo poslednje posebno je bitno za medije koji su javni servisi, odnosno čije bitisanje je posredno ili neposredno podržavano iz javnih izvora.

Odluka o nesrazmernoj podeli budžetskih sredstava, sumnje u niz nepravilnosti na Konkursu koji je do sada jedan od najvećih u Srbiji, javna potreba kontrole trošenja javnog novca od strane medija, te pravna praznina u zakonskim i podzakonskim propisima u pogledu regulisanja monitoringa medija čiji su projekti budžetski podržani, neki su od razloga zbog kojih su LAF Niš i Biro za društvena istraživanja iz Beograda (BIRODI) odlučili da započnu monitoring načina izveštavanja medija koji su dobili javna sredstva u Nišu.

BIRODI i LAF Niš, kao autori i organizatori monitoringa, realizovali su ga bez ikakve finansijske podrške, a sa ambicijom da to bude model monitoringa za sve Konkurse za sufinansiranje projekata za ostvarivanje javnog interesa u medijima u Srbiji.

Prema dostupnim informacijama, monitoring načina izveštavanja budžetski sufinansiranih medija je prvi monitoring te vrste u Srbiji.

Njegov osnovni cilj je da u tim medijima meri ostvarivanje javnog interesa u medijskim sadržajima koji se finansiraju iz javnih izvora kroz praćenje relevantnosti tema, aktera, izvora, žanrova i diskursa izveštavanja, kao i unutrašnjih i spoljašnjih uticaja na rad novinara.

Monitoring bi trebalo da doprinese i sprečavanju proizvodnje promotivnog, propagandnog i tematski i akterski nerelevantnog medijskog sadržaja koji je u suprotnosti sa pravilima novinarske profesije i njenim etičkim standardima. On bi takođe trebalo da napravi granicu između dobrih medijskih profesionalaca i onih

1

https://eos.cartercenter.org/uploads/document_file/path/284/CoE_Venice_Commission_Guidelines_on_Media_Analysis_EN.pdf

koji to nisu, kao i da posluži kao mehanizam za zaštitu kvalitetnih novinara, koji su preduslov slobodnih i profesionalnih medija.

Monitoring je trajao od 1. oktobra do 31. decembra 2015. godine.

Od 16 medija koji su dobili novac iz budžeta grada Niša, osam je donelo odluku da dobrovoljno učestvuje u monitoringu. Saglasnost na učešće u monitoringu dale su nacionalna novinska agencija Beta, internet portal Južne vesti, City radio, internet portal City online, internet portal Građanin, akademski list Pressing, internet portal na romskom jeziku Roma World i agencija South side (televizijska produkcija "Naša sela"). Ovi mediji su na Konkursu dobili ukupno 5.690.000 dinara, odnosno oko 11 odsto dodeljenih sredstava.

U monitoringu su odbili da učestvuju mediji koji su dobili ubedljivo najveću finansijsku podršku, a istovremeno su u prošlogodišnjem Izveštaju o vlasničkoj strukturi i kontroli medija Saveta za borbu protiv korupcije označeni kao bliski vlastima: Belle amie televizija, Belle amie radio, Belle amie internet portal, Narodne novine, Televizija Zona Plus i Televizija Kopernikus. Osim njih u monitoringu su odbili da učestvuju Agencija "Petar Pan 018" i internet portal Niške vesti, kojima je odobreno ukupno 1.300.000 dinara.

Model monitoringa načina izveštavanja budžetski podržanih medija predstavlja kombinaciju samoevaluacije (koju realizuju novinari/autori medijskih sadržaja) i eksterne evaluacije (koju sprovode eksperti iz akademske zajednice, novinarskih organizacija i profesije). U zavisnosti od toga da li su pristali na monitoring ili ne, mesečne listinge medijskih sadržaja, kao i same medijske sadržaje u elektronskoj formi LAF-u su prosledivali sami mediji, ili Uprava za kulturu, koja ih je dostavljala po Zakonu o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja.

Novinari/autori osam medija koji su dobrovoljno učestvovali u monitoringu popunjavali su Instrument koji meri ostvarivanje javnog interesa u njihovom izveštavanju, a eksterni evaluatori su posmatrali verodostojnost popunjenosti tih Instrumenata i istovremeno sami popunjavali Skalu, koja takođe meri ostvarivanje javnog interesa u izveštavanju, ali iz ugla nepristranih posmatrača.

Mediji koji su imali nešto veći broj medijskih sadržaja u okviru svojih projekata popunjavali su Instrument na uzorku medijskih sadržaja koji je određivao Tim za monitoring, po principu slučajnog izbora (City radio, novinska agencija Beta, internet portal Roma World, akademski list Pressing, internet portal Građanin). Eksterni evaluatori su popunjavali Skalu na istovetnom uzorku.

Mediji koji su imali najmanji broj medijskih sadržaja (internet portal Južne vesti, Televizijska produkcija Naša sela i internet portal City online) popunjavali su Instrument za sve medijske sadržaje, a eksterni evaluatori su popunjavali Skalu kroz uzorak određen od strane Tima za monitoring, po principu slučajnog izbora.

Medijske sadržaje osam medija koji nisu učestvovali u monitoringu evaluirali su eksterni evaluatori kroz popunjavanje Skale na uzorku određenom na isti način.

Ova Skala, inače, osim tabelarnog dela sa pitanjima sadrži i „narativni deo“ u kojem su evaluatori iznosili svoja zapažanja, ocene i sugestije.

Izuzetak od ovakve metodologije predstavljao je prvi mesec monitoringa/ evaluacije, dakle oktobar 2015., kada eksterni evaluatori na raspolaganju nisu imali Skalu. Tada su i novinari/ autori medijskih sadržaja u medijima koji su pristali na monitoring i eksterni evaluatori popunjavali isti Instrument, onaj namenjen novinarima/ autorima, a evaluatori su uz to svoju cenu izražavali i na narativni način. Takođe, i evaluatori medija koji nisu pristali na monitoring popunjavali su ovakav Instrument i iznosili narativno ocene.

Nakon sastanaka sa medijima koji su učestvovali u monitoringu/ evaluaciji, kao i sa eksternim evaluatorima, Tim sa monitoring je uveo Skalu za eksterne evaluatore. Ona se sadržinski razlikuje od Instrumenta, prioritarno osmišljenog za popunjavanje od strane novinara/ autora medijskih sadržaja, i obezbeđuje „spoljni“ i nezavisni ugaog sagledavanja javnog interesa u medijskom izveštavanju.

Hronologija monitoringa

Za vreme monitoringa, realizovanog u oktobru, novembru i decembru, monitorisano je/ evaluirano ukupno 546 medijskih sadržaja (televizijskih i radio emisija, televizijskih i radio priloga, novinskih i internet tekstova, informacija i vesti) koji su emitovani ili objavljeni u 16 medija.

Mediji koji su dobrovoljno učestvovali u monitoringu (njihovi novinari/ autori) samoevaluirali su u tom periodu 184 medijskih sadržaja. Eksterni evaluatori su monitorisali 362 medijskih sadržaja medija koji su pristali na monitoring, kao i onih koji su to odbili.

Mediji koji su dobrovoljno učestvovali u monitoringu samoevaluirali su u oktobru 77 medijskih sadržaja, u novembru- 42, a u decembru- 65 medijskih sadržaja. Eksterni evaluatori su monitorisali/ evaluirali u oktobru 95 medijski sadržaja, u novembru 102, a u decembru 165 medijskih sadržaja medija koji su dobrovoljno učestvovali u monitoringu, kao i onih koji su to nisu činili.

Tim za monitoring je kod medija koji su u okviru projekta imali različite medijske sadržaje/ forme određivali uzorke koji su odražavali takvu različitost. Eksterni evaluatori su, tako, kod Televizije Belle amie, koja je imala projekat „Pod budnim okom građana“, posmatrali/ ocenjivali priloge „Gost Slika Dana“, „Vodič kroz gradsku uporavu“, „Komunalni prijatelj“ i „Kulturni dodatak“; kod Radija Belle amie, sa projektom „Moj grad Niš“, posmatrali su/ ocenjivali sadržaje iz segmenata „Gost u studiju“, „In i aut“ i „Pet minuta za kulturu“; kod Televizije Zona Plus, koja je kandidovala projekat „Pitajte građane“, posmatrali su/ ocenjivali emisije „Pitajte“, „Podatak plus“, „Rebus plus“, „Danas“, kao i vesti.

Prema dostavljenim mesečnim listinzima, Televizija i Radio Belle amie, Televizija Zona plus, Televizija Kopernikus i Narodne novine su u periodu dok je trajao monitoring imali najveći broj medijskih sadržaja, dok su najmanje priloga za samoevaluaciju/ eksternu evaluaciju imale Južne vesti (14).

Za razliku od ostalih medija, novinska agencija Beta je evaluirana za medijske sadržaje iz avgusta, septembra i oktobra, pošto je ta medijska kuća realizovala, te tako i završila svoj projekat ranije nego drugi aplikanti. I akademski list Pressing, koji je takođe započeo realizaciju projekta u avgustu, popunio je Instrument za taj mesec. Internet portal City online počeo je realizaciju projekta u decembru, kada je imao 20 priloga.

Septembar je bio „probni mesec“ za monitoring u kojem su mediji koji su pristali na monitoring mogli, ali ne i morali da popune Instrument. U tom periodu samoevaluaciju su uradili televizijska produkcija Naša sela, koja je popunila Instrument na uzorku od deset medijskih sadržaja, internet portal Roma World (24 medijskih sadržaja) i internet portal Građanin (sedam medijskih sadržaja).

Uprkos tome što je dala saglasnost na učešće u monitoringu, novinska agencija Beta nije samoevaluirala poslednji mesec monitoringa (u njenom slučaju avgust, pošto je monitoring „išao unazad“ zbog toga što je projekat realizovala ranije nego drugi aplikanti).

Dopisnica Bete je, pak, nešto kasnije učestvovala u popunjavanju Upitnika za ocenu ovog monitoringa. Upitnik je popunjavalo svih osam medija koji su dobrovoljno učestvovali u monitoringu, kao i sedam eksternih evaluatora.

BIRODI, LAF i Novosadska novinarska škola su 10. februara 2016. godine Ministarstvu kulture i informisanja uputili zajednički predlog izmena i dopuna Pravilnika za sufinansiranje javnog interesa u oblasti javnog informisanja, koji se pre svega sastoji od uvođenja obaveznog, standardizovanog i referentnog monitoringa načina izveštavanja medija, koji bi se sastojao od samoevaluacije i eksterne evaluacije. Ove organizacije/tela su predložile i ustanovljenje merljivih kriterijuma za izbor članova Stručne komisije i ocenu/vrednovanje medijskih projekata.

Slične stavove Ministarstvu kulture i informisanja dostavili su i NUNS i Lokal press, kojima su LAF Niš i BIRODI prosledili svoj Prvi izveštaj o niškom Konkursu za sufinansiranje, kao i model monitoringa načina izveštavanja budžetski podržanih medija. Ministarstvo nije prihvatilo ovakve predloge i oni se nisu našli u nedavno usvojenim Izmenama i dopunama Pravilnika.

Predstavnici LAF-a i BIRODI-ja su 7. marta 2016. godine učestvovali na sastanku sa načelnikom niške Uprave za kulturu Nebojšom Stevanovićem, na kojem je razgovarano o problemima Konkursa o sufinansiranju projekata za ostvarivanje javnog interesa u oblasti javnog informisanja, kao i Pravilnika koji ga reguliše, te mogućih preporuka za unapređenje Konkursa i Pravilnika.

Nakon ovog razgovora, LAF i BIRODI su 11. marta dostavili Upravi bliža merila/kriterijume za izbor članova Stručne komisije, kao i za ocenu/bodovanje medijskih projekata, uz poziv Upravi da ih prihvati i primeni na sledećim Konkursima.

Generalna ocena ostvarenosti javnog interesa

Generalna ocena ostvarenosti javnog interesa predstavlja sumarni utisak evaluatora o načinu izveštavanja medija, tačnije da li je i u kojoj meri konkretni mediji ostvario ili nije ostvario javni interes. Evaluatori su medije ocenili putem skale koja je imala sledeće ocene:

Tabela 1. Evaluativna skala ostvarenosti javnog interesa

Opis ocene	Vrednost ocene
potpuno ostvario javni interes	2
uglavnom ostvario javni interes	1
nije ostvario javni interes	0
uglavnom zloupotrebio javni konkurs zarad sopstvenog/medijskog ili interesa lokalne samouprave na način da je izveštavao na promotivan način	- 1
potpuno zloupotrebio javni konkurs zarad sopstvenog/medijskog ili interesa lokalne samouprave na način da je izveštavao na propagandan način	- 2

Nalazi iz Tabele 2 govore o nekoliko stvari.

Prvi nalaz je da mediji koji su dobili više novca ili nisu ostvarili javni interes ili su budžetsku podršku zloupotrebili za promociju ili/i propagandu.

Drugi nalaz je TV Belle amie nije ostvario javni interes. Ovo je stav svih monitora koji su ovaj mediji monitorisali.

Treći nalaz je da su Južne vest i City radio, prema mišljenju evaluatora, ocenjeni kao mediji koji su od svih posmatranih najviše doprineli ostvarivanju javnog interesa.

Tabela 2. Ocene evaluatora po mediju

Mediji	E1	E2	E3	E4	E5	E6	E7	E8
TV Belle amie	-1		-2				-2	-1
Radio Belle amie	-1		-2					1
Narodne novine	0						-2	0
TV Kopernikus	-1						1	1
Agencija Petar Pan	-2					2	2	
Televizija Zona Plus	-1	-1	-1			2		1
Beta		0	0					-2
Južne vesti			0	2	2			1
City radio			0	2				2
Građanin			-2	2				1
Naše selo				0	-1			2
Roma World					-1			1
Pressing					0			
Portal Bella amie						1	-1	0
Niske vesti						1		-2
City online portal		1		1				

Pored kvantitativnih ocena, evaluatori su iznosili komentare koji su pre svega bili usmereni na kritično sagledavanje izveštavanja podržanih medija, a koji ukoliko se razumeju kao dobronamerni mogu da budu od koristi u daljem radu medija.

Agencija BETA

Ključni komentar evaluatora mogao bi da se svede na pitanje: zašto bi građani plaćali ovakve medijske sadržaje? Naime, u velikom broju slučajeva radi se o servisnim vestima i informacijama, odnosno prepisivanju saopštenja ili prenošenju izjava političara, koje građani mogu da čuju/pročitaju na bilo kom drugom mediju koji nije budžetski sufinansiran. Prema mišljenju nekih evaluatora u monitorisanim priložima Bete oseća se autocenzura. Pozitivan komentar se svodi na ocenu da su vesti korektno napisane u uskom zanatskom smislu.

Narodne novine

Prema oceni evaluatora, u člancima se vidi se uticaj lokalne vlasti, odnosno želja da se ne iznose kritike na račun lokalnih funkcionera. Nekima od evaluatora nije jasno vidljiva veza između projekta i objavljenih tekstova, odnosno da li postoji obrnuta proporcionalnost između kvaliteta projekata i iznosa sredstava datih iz gradskog budžeta. Pozitivna strana u izveštavanju Narodnih novina je mogućnost da se čuje glas Nišlija i mišljenja stručnjaka.

Radio City

Pozitivna ocena evaluatora je da ovakav projekat, koji omogućava nevladinim organizacijama da potpuno autonomno uređuju i realizuju emisije, predstavlja originalnu medijsku formu i svojevrsno unapređenje profesionalnih standarda. Neki od evaluatora su mišljenja da u emisijama nije bilo dovoljno građana. Bez njih projekat „Otvoreni radio za otvoreno društvo“ ima manju opravdanost.

Radio Bella amie

Prema oceni evaluatora projekat je bio previše u funkciji organa lokalne samouprave, a iz izveštavanja se jasno može videti da prioritarna svrha projekta i nije da se kroz izveštavanje ostvari javni interes u medijima.

Televizija Bella amie

Dobar deo evaluiranih sadržaja u tematskom smislu nije imao bliže veze sa lokalnom problematikom, a tehnički i profesionalno oni nisu bili na zadovoljavajućem nivou. Mnogi prilozi bili su u funkciji promocije lokalnih ili republičkih funkcionera. Novinari često nisu postojali u priložima, odnosno nema njihovih pitanja, analiza, komentara. Jedan od evaluatora je definisao da „preovladavaju prilozi koji su udvorički prema vlasti uz preterano slikanje funkcionera“. Zajednička ocena svih evaluatora je da je u većini priloga gotovo na ovoj televiziji vidljiva želja da se na promotivan način govori o funkcionerima lokalne vlasti. Nema kritičkog izveštavanja i nema glasa Nišlija.

Televizija Zona Plus

U slučaju ove televizije postojale su dve grupe mišljenja. Prema jednoj, dobar deo evaluiranih medijskih sadržaja uglavnom je služio za promociju lokalne samouprave, a uprkos nazivu projekta „Pitajte građane“, u u njima se nije dovoljno glasno čuo glas građana, što je trebalo da bude prioritet, kao i stručne javnosti, univerzitetske javnosti i civilnog sektora. Izbor pojedinih tema nije imao dodirnih tačaka sa temama bitnim za život građana Niša. Emisije su rađene na staromodan i dosadan način, bez unapređenja televizijskih standarda.

Prema drugoj grupi mišljenja, teme koje obrađuje ova televizija su relevantne za život lokalne zajednice, a izvesna promocija lokalne vlasti nije na uštrb prisustva građana, te predstavnike stručne javnosti (eksperata) i civilnog društva. Jedina zamerka je da televizijske emisije predugo traju i da ih „mogu pratiti samo oni koji su silom prilika dokoni- nezaposleni i penzioneri“. Moderniji televizijski pristup i kraće televizijske forme bile bi pozitivan pomak u medijskom tretiranju tema od javnog značaja.

TV Kopernikus

I u slučaju ove televizije postoje različita viđenja. S jedne strane, ima mišljenja da je ova televizija direktno zloupotrebila Konkurs jer o bilo kom problemu najvažnije mišljenje političara, dok se mišljenje građana često nije čulo. Budžetsku podršku su dobile emisije dokumentarnog, a ne informativnog, istraživačkog, analitičkog ili dijaloškog tipa, što je značajniji javni interes u oblasti informisanja.

S druge strane neki evaluatori su stava da je ovaj mediji u dobroj meri ostvario javni interes, posebno imajući u vidu da je dobio značajno manje novca u odnosu na televizije Belle amie i Zona plus ili Narodne novine.

Informativni portal grada Niša Niške vesti

Dobra strana izveštavanja ovog portala je raznovrsnost, obaveštavanje javnosti o svemu što se događa u gradu, od aktivnosti gradonačelnika, preko komunalnih problema, kulture i informatora o događajima, do sporta i održavanja bazena. Loša strana je neujednačen kvalitet tekstova ili copy-paste saopštenja PR službi. Uprkos tome što ima dobrih tekstova, nije bilo dovoljno truda da se pronađe odgovarajući pristup u izboru sadržaja i obradi teme.

Internet portal Južne vesti

Pored pozitivnih ocena o relevantnosti i profesionalizmu, evaluatori su ukazali da u ocenjivanim priložima nedostaju mišljenja/stavovi građana o radu institucija koje bi trebalo rade u njihovom interesu.

Internet portal Belle amie

Sadržaji na ovom portalu su iz oblasti kulture. Nevolja je, ocenjuju evaluatori, što isti novinari rade za nekoliko medija u okviru iste kuće, tako da su ovi prilozi zapravo reciklirani TV intervjui, iseckani i spremni za upotrebu „kad zaškripi“. To za posledicu ima da su medijski sadržaji površni. Primera radi, izjava

predstavnik Narodnog muzeja je podeljena na više delova i od toga je napravljen veći broj medijskih sadržaja. Pri tom nije promenjen čak ni kadar, nego je jedna izjava bukvalno podeljena u više priloga bez offa, komentara ili analize.

Internet portal Građanin

Prema oceni evaluatora, Građanin.rs se bavio temama od javnog interesa, ali je utisak da u nekim temama nisu zalazili u dubinu problema ili teme nisu razjašnjene do kraja. Međutim, naglašavaju evaluatori, osnovna vrlina medijskih sadržaja ovog portala je da su uvek prisutni stavovi građana.

Televizijska produkcija Naša sela

Prema mišljenju više evaluatora, u medijskim sadržajima ove televizijske produkcije postoje relevantne teme, kao i akteri, što doprinosi profesionalnom izveštavanju. Negativan komentar je da se više puta izveštavalo i o sredinama van Niša, iako su sredstva dobijena od strane grada.

Pressing

Mada je imao i zanimljive ili aktuelne tekstove i sagovornike, glavni nedostatak ovog časopisa je, kako navode evaluatori, što se opredeljivao za neutralne teme ili one koje nisu od suštinskog značaja za studentsku populaciju.

Produkcija Roma World

Ovaj medij je imao priloge od značaja za romsku populaciju, ali bi korak u dobrom pravcu bilo unapređenje standarda izveštavanja. Takođe, u više navrata je izveštavano o sredinama van Niša iako je dobio sredstva od grada.

Agencija „Petar Pan“

Emisije iz serijala “Uposli se” pružaju konkretne primere kako živeti u siromaštvu i iskoristiti sopstvene talente za samozapošljavanje. Dobro izabrane teme za koje postoji javni interes. Kvalitetno profesionalno i tehnički uradjeni prilozi i emisije. Negativna strana je što se ova vrsta medijskih sadržaja lako pretvara u marketing samih preduzetnika.

Internet portal City online

Vrašnjačko nasilje je relevantna tema, a projekat promoviše društvenu potrebu njegovog prepoznavanja, prevencije i suzbijanja, što je opšti javni interes. Način na koji su teme obrađene ima prostora za unapređenje.

Indikatorska analiza medijskog izveštavanja u javnom interesu

Za potrebe monitoringa konstruisana je Skala na osnovu koje su evaluatori nakon gledanja/čitanja/ slušanja medijskih sadržaja davali svoje ocene. U Skali su bili sledeći indikatori, koji su nastali operacionalizacijom pojma javni interes u oblasti javnog informisanja, na način kako je definisan u Zakonu o javnom informisanju i medijima:

- Relevantnost teme za građane Niša - u kojoj meri je medijski prilog bitan za građane Niša; u kojoj meri je medijski prilog bitan za grupu/deo/zajednicu građana koju obrađuje, na primer za mlade, penzionere, studente, manjine, osobe sa invaliditetom, korisnike usluga javnih preduzeća, potrošače, pacijente...
- Prisustvo promocije lokalne samouprave (organa lokalne vlasti, funkcionera, institucija, javnih preduzeća i ustanova)
- Relevantnost aktera - u kojoj meri su citirani akteri relevantni/ nadležni/ adekvatni za temu medijskog priloga
- Istinitost informisanja - istinito/ adekvatno objavljivanje/ prenosenje činjenica o temi/ događaju
- Potpunost informisanja - sveobuhvatno prikazivanje svih bitnih činjenica/ aktera vezanih za temu medijskog sadržaja
- Nepristranost informisanja - nezavisnost, objektivnost i neutralnost u odnosu na temu i aktere
- Pravovremenost informisanja
- Unapredjenje profesionalnih i medijskih standarda
- Prisutnost u prilogu lokalne samouprave, građana, civilnog društva i stručnjaka

Generalno gledano, monitorisani prilozi uglavnom su bili pravljani na relevantne teme. Mediji koji su dobili veću budžetsku podršku imali su više priloga gde je relevantnost teme niska. Ovo se pre svega odnosi na TV Belle amie, kao i TV Kopernikus. TV Zona plus, i portal Niške vesti.

Tabela 3. Relevantnost teme

		Relevantnost teme				
		1	2	3	4	5
Mediji	Gradjanin		8.3%	8.3%	8.3%	75.0%
	City Radio					100.0%
	Beta					100.0%
	Niske vesti	8.3%		16.7%	41.7%	33.3%
	TV Belle amie		9.7%	29.0%	35.5%	25.8%
	TV Zona plus	5.9%	5.9%		11.8%	76.5%
	Agencija Petar Pan				27.3%	72.7%
	TV Kopernikus	5.3%	15.8%	42.1%	15.8%	21.1%
	Narodne novine			40.0%	60.0%	
	Belle amie – portal				50.0%	50.0%
	Roma world			25.0%		75.0%
	Juzne vesti			14.3%		85.7%
	South side			100.0%		
	Pressing					100.0%
	Belle amie radio				100.0%	
City online					100.0%	

Istovetan nalaz je dobijen kada je u pitanju relevantnost aktera. Televizija Zona plus, Televizija Kopernikus i Televizija Belle amie, pored Niških vesti imali su najviše aktera čija je relevantnost bila upitna.

Tabela 4. Relevantnost aktera

		Relevantnost aktera					
		1	2	3	4	5	Neprimenjivo
Mediji	Gradjanin		25.0%		25.0%	50.0%	
	City Radio			28.6%	28.6%	42.9%	
	Beta	20.0%				80.0%	
	Niske vesti	16.7%	16.7%		33.3%	25.0%	8.3%
	TV Belle amie		6.5%	16.1%	22.6%	54.8%	
	TV Zona plus		11.8%	5.9%	35.3%	47.1%	
	Agencija Petar Pan					100.0%	
	TV Kopernikus		10.5%	36.8%	36.8%	15.8%	
	Narodne novine				100.0%		
	Belle amie - portal				75.0%	25.0%	
	Roma world				75.0%	25.0%	
	Juzne vesti			14.3%	42.9%	42.9%	
	South side		33.3%	33.3%	33.3%		
	Pressing	50.0%				50.0%	
	Belle amie radio			100.0%			
City Online				15.4%	30.8%	53.8%	

Izuzev TV Zona plus, svi mediji koji su dobili najviše novca su u monitorisanim priložima imali malu zastupljenost građana kao aktera u priložima. S druge strane upravo kod tih medija prisutnost lokalne samouprave je natpolovična.

Tabela 5. Medijski diverzitet aktera

	Lokalna samouprava	Građani	NVO	Stručna javnosti
Gradjanin	66.7%	50.0%	8.3%	16.7%
City Radio	14.3%	42.9%	57.1%	85.7%
Beta	40.0%	20.0%	40.0%	20.0%
Niske vesti	50.0%	16.7%		25.0%
TV Belle amie	54.8%	6.5%	13.0%	17.4%
TV Zona plus	70.6%	82.4%	11.8%	23.5%
Agencija Petar Pan		90.9%	18.2%	36.4%
TV Kopernikus	83.3%	27.8%	12.5%	25.0%
Narodne novine	100.0%	50.0%	25.0%	20.0%
Belle amie - portal				100.0%
Roma world	66.7%	66.7%	66.7%	50.0%
Juzne vesti	28.6%	100.0%	71.4%	85.7%
South side	100.0%	66.7%	8.3%	
Pressing			57.1%	50.0%
Belle amie radio	100.0%			
City	7,70	53,8%	76,9%	100%

Promocija lokalne samouprave bila je prisutna kod svih posmatranih medija. Zabrinjavajući nalaz je da se kod medija koji su dobili najviše sredstava, izuzev kod Niških vesti, primećuj najveća promocija lokalne samouprave.

Tabela 6. Prisutnost promocije lokalne samouprave

	Prisutnost promocije lokalne samouprave					
	1	2	3	4	5	Neprimenjivo
Gradjanin	33.3%	8.3%	25.0%	16.7%	16.7%	
City Radio	100.0%					
Beta	60.0%			20.0%	20.0%	
Niske vesti	16.7%		8.3%	41.7%	25.0%	8.3%
TV Belle amie	3.2%	3.2%	16.1%	22.6%	51.6%	3.2%
TV Zona plus	17.6%	17.6%	11.8%	23.5%	29.4%	
Agencija Petar Pan	54.5%	9.1%	36.4%			
TV Kopernikus		15.8%	5.3%	36.8%	42.1%	
Narodne novine			60.0%		40.0%	
Belle amie – portal	50.0%		25.0%	25.0%		
Roma world	50.0%	25.0%		25.0%		
Juzne vesti	57.1%		14.3%		14.3%	14.3%
South side					100.0%	
Pressing	100.0%					
Belle amie radio				100.0%		
City Online	92.3%	7.7%				

Prema oceni evaluatora, istinitost medijskih sadržaja u medijima koji su dobili više novca je delimično upitna. Ovakva ocena se pre svega odnosi na sve televizije, Narodne novine, kao i Niške vesti.

Tabela 7. Istinitost u monitorisanim priložima

		Istinitost					
		1	2	3	4	5	Neprimenjivo
Mediji	Gradjanin		25.0%	8.3%	25.0%	41.7%	
	City Radio			14.3%	14.3%	71.4%	
	Beta			20.0%	20.0%	60.0%	
	Niske vesti	16.7%			16.7%	58.3%	8.3%
	TV Belle amie	6.5%	16.1%	19.4%	16.1%	41.9%	
	TV Zona plus		5.9%	11.8%	5.9%	76.5%	
	Agencija Petar Pan					100.0%	
	TV Kopernikus	5.3%	10.5%	52.6%	26.3%	5.3%	
	Narodne novine		20.0%	60.0%	20.0%		
	Belle amie - portal					100.0%	
	Roma world				25.0%	75.0%	
	Juzne vesti				14.3%	85.7%	
	South side	33.3%	33.3%	33.3%			
	Pressing			50.0%		50.0%	
	Belle amie radio			100.0%			
	City Online				7.7%	7.7%	84.6%

I ocenjivanje sveobuhvatnosti prikazivanja bitnih činjenica i aktera vezanih za temu medijskog sadržaja ukazalo je na paradoks. Sveobuhvatnost je pre svega manjkala u medijskim sadržajima televizija koje su dobile najviše budžetskog novca.

Tabela 8. Potupnost u monitorisanim priložima

		Potpunost					
		1	2	3	4	5	Neprimenjivo
Mediji	Gradjanin	8.3%	25.0%	25.0%	8.3%	33.3%	
	City Radio		14.3%	42.9%	14.3%	28.6%	
	Beta		20.0%	40.0%	20.0%	20.0%	
	Niske vesti	16.7%	8.3%	8.3%	25.0%	33.3%	8.3%
	TV Belle amie	19.4%	22.6%	35.5%	12.9%	9.7%	
	TV Zona plus	5.9%	11.8%	5.9%	35.3%	41.2%	
	Agencija Petar Pan					100.0%	
	TV Kopernikus	26.3%	21.1%	31.6%	15.8%	5.3%	
	Narodne novine		60.0%	40.0%			
	Belle amie - portal				25.0%	75.0%	
	Roma world			50.0%		50.0%	
	Juzne vesti				28.6%	71.4%	
	South side	66.7%			33.3%		
	Pressing		50.0%			50.0%	
	Belle amie radio		100.0%				
City Online			7.7%	23.1%	15.4%	53.8%	

Nalaz iz naredne tabele pokazuje da je u medijima koji su dobili najviše javnog novca bilo više medijskih sadržaja koji su bili manje nepristrasni.

Tabela 9. Nepristrasnost u monitorisanim priložima

		Nepristrasnost					
		1	2	3	4	5	Neprimenjivo
Mediji	Gradjanin	16.7%		8.3%	33.3%	33.3%	
	City Radio			14.3%	42.9%	42.9%	
	Beta				60.0%	40.0%	
	Niske vesti	16.7%	16.7%			58.3%	8.3%
	TV Belle amie	37.0%	25.9%	11.1%	14.8%	11.1%	
	TV Zona plus		17.6%	5.9%	23.5%	52.9%	
	Agencija Petar Pan				45.5%	54.5%	
	TV Kopernikus	26.3%	26.3%	36.8%		10.5%	
	Narodne novine	20.0%	20.0%	20.0%	40.0%		
	Belle amie – portal				25.0%	75.0%	
	Roma world			25.0%		75.0%	
	Juzne vesti				14.3%	85.7%	
	South side					66.7%	33.3%
	Pressing			50.0%		50.0%	
	Belle amie radio			100.0%			
	City Online				7.7%	23.1%	69.2%

Indikator pravovremenosti informisanja je u najvećoj meri zadovoljen, uz napomenu da se trend negativnosti ponovo javlja kod medija koji su dobili najviše novca.

Tabela 10. Pravovremenost u monitorisanim priložima

		Pravovremenost					
		1	2	3	4	5	Neprimenjivo
Mediji	Gradjanin	16.7%		8.3%		75.0%	
	City Radio				14.3%	85.7%	
	Beta					100.0%	
	Niske vesti			8.3%	25.0%	50.0%	16.7%
	TV Belle amie	3.6%	14.3%	32.1%	32.1%	17.9%	
	TV Zona plus			17.6%	23.5%	58.8%	
	Agencija Petar Pan				27.3%	72.7%	
	TV Kopernikus	5.6%	22.2%	50.0%	22.2%		
	Narodne novine			80.0%	20.0%		
	Belle amie - portal				50.0%	50.0%	
	Roma world				25.0%	75.0%	
	Juzne vesti			14.3%	14.3%	71.4%	
	South side			100.0%			
	Pressing			50.0%		50.0%	
	Belle amie radio			100.0%			
City Online					53.8%	46.2%	

Jedan od razloga za podršku medijima iz javnih izvora je unapređenje profesionalnih standarda. Na osnovu sprovedene evaluacije može se reći da ovaj prioritet nije zadovoljen iako su mediji koji su dobili najviše budžetskog novca kroz projekte obezbedili da se tehnički opreme.

Tabela 11. Unapredjenje standarda medijskih i stručnih standarda

		Unapredjenje standarda medijskih i stručnih standarda					
		1	2	3	4	5	Neprime njivo
Mediji	Gradjanin	25.0%	16.7%	8.3%	25.0%	16.7%	8.3%
	City Radio	14.3%	14.3%	28.6%	14.3%	28.6%	
	Beta	100.0%					
	Niske vesti	33.3%		33.3%	25.0%		8.3%
	TV Belle amie	61.3%	6.5%	3.2%	12.9%		16.1%
	TV Zona plus	17.6%		11.8%	58.8%	11.8%	
	Agencija Petar Pan				90.9%	9.1%	
	TV Kopernikus	10.5%	5.3%	10.5%	5.3%		68.4%
	Narodne novine	20.0%					80.0%
	Belle amie - portal			100.0%			
	Roma world		25.0%	25.0%	25.0%	25.0%	
	Juzne vesti			14.3%	28.6%	57.1%	
	South side	100.0%					
	Pressing		50.0%	50.0%			
	Belle amie radio						100.0%
	City Online				8.3%	16.7%	66.7%

SAMOEVALUCIJA

Ukupan broj novinara koji su učestvovali i kreiranju sadržaja je nešto više od 23. Najviše novinara je imala novinska agencija Beta, a zatim Pressing i Južne vesti. Mediji koji su se oslanjali na manji broj novinara su Naša sela, sa jednim novinarom i Roma world, sa dva.

Tabela 12. Angažovanost novinara

	Ukupan broj novinara koji je učestvovao u kreiranju sadržaja
Beta	7
City radio	NA
Građanin	3
Južne vesti	5
Naša sela	1
Pressing	5
Roma world	2
CityOnline portala	Tim

Jedina intervencija od strane Biroa za društvena istraživanja u ovom Monitoringu prisutna je kod kategorije „karakter naslova“, odnosno taj deo analize nije izvršen od strane samih novinara, već je to na sebe preuzeo BIRODI. Dobijene naslove klasifikovali smo na šest kategorija: informativne (one koji potpuno neutralno iznose informacije kroz naslove, oslobođeni vrednosnog suda), promotivne (poseduju vrednosni sud i promovišu određene aktere ili temu, bilo u negativnom ili pozitivnom smislu), propagandni (naslovi senzacionalističkog karaktera koji prenaplašavaju i iskrivljuju sliku stvarnosti), analitički (ne poseduju vrednosni sud, ali za razliku od informativnih, trude se da analiziraju određenu situaciju), kritički (orijentisani su prema određenom događaju ili akteru), govor mržnje (poseduje uvredljive izraze koji imaju za cilj da dezavuišu određene aktere). Većina naslova mogla je da se smesti u jednu od ovih kategorija, ali su se javljali i oni koji su bili na prelazu između dve. U tim slučajevima, trudili smo se da ih svrstamo u samo jednu kategoriju, onu koja je po našem mišljenju bila dominantna.

Ukupno gledano, naslovi informativnog karaktera dominiraju u odnosu na ostale kategorije sa 55% zastupljenosti. Analitički i kritički naslovi su sledeće dve najzastupljenije kategorije sa 22% odnosno 13%, dok govor mržnje uošte nije prisutan. U odnosu na druge medije - Beta sa 80%, Naša sela sa 78% i Roma world sa 64% - dominiraju sa naslovima informativnog karaktera. Naslovi analitičkog karaktera najprisutniji su kod Južnih vesti (50%) i Pressinga (40%), a najmanje ih ima kod Građanina (7%) dok kod Roma world-a nisu uopšte zastupljeni. Obrnuta je situacija kod naslova kritičkog karaktera i tu ih najviše ima kod Građanina (31%) i Roma world-a (29%).

Kategorija promotivnih naslova najčešće je imala pozitivan predznak, te su tu prisutni naslovi koji imaju za cilj afirmisanje određenih događaja i aktera koji su korisni, značajni za društvo i takav karakter naslova najprimetniji je kod City radija. Posmatrano pojedinačno, Beta i Naša sela su najuniformisaniji mediji tj. kod njih imamo zastupljeno samo naslove iz dve kategorije, dok su na drugoj strani spektra Građanin, Južne vesti i City radio čiji naslovi se uklapaju u skoro sve kategorije (sem govora mržnje).

Tabela 13. Karakter naslova

	Informativan	Promotivan	Propagandan	Analitički	Kritički	Govor mržnje
Beta	80%	0%	0%	20%	0%	0%
City radio	53%	23%	0%	23%	0%	0%
Građanin	38%	7%	15%	7%	31%	0%
Južne vesti	29%	7%	0%	50%	14%	0%
Naša sela	78%	0%	0%	22%	0%	0%
Pressing	40%	0%	0%	40%	20%	0%
Roma world	64%	7%	0%	0%	29%	0%
CityOnline portala	52%	48%				

Mediji poput City radija, Naših sela i Roma world-a su sve svoje sadržaje podveli pod jednu kategoriju – emisija, reportaža, odnosno TV paket. Nešto više kategorija prisutno je kod Bete, Južnih vesti i Pressinga – prvi su svoje sadržaje svrstali u kategoriju vesti i oms saopštenja, drugi u okviru edukativno informativnih videa i informativnih tekstova, a treći u intervju i članke. Građanin je mediji kod koga jedino postoje tri kategorije žanra – vest, izveštaj i komentar. Treba naglasiti da ovaj indikator zahteva dodatno poboljšanje kako bi se uskladile metodologije evaluatora u ocenjivanju i slični, ako ne i isti žanrovi, svrstali u istu kategoriju.

Tabela 14a. Novinarski žanr

	Vest	Izveštaj	Komentar	TV paket	Reportaža	Informativni tekst	Članak za veb
Beta	80%						
City radio							
Građanin	62%	15%	15%				
Južne vesti						14%	
Naša sela					100%		
Pressing							
Roma world				100%			
CityOnline portala							100%

Tabela 14 b. Novinarski žanr

	Edukativno informativni video	Oms saopštenje	Emisija	Najava	Intervju	Članak
Beta		20%				
City radio			100%			
Građanin				8%		
Južne vesti	86%					
Naša sela						
Pressing					40%	60%
Roma world						
Ukupno	15%	4%	23%	1,5%	3%	4%

Kategorija korišćenih izvora daje šaroliku sliku – kako po količini izvora koji su korišćeni tako i u njihovoj vrsti. Južne vesti se izdavaju kao mediji koji je koristio najviše izvora (prosečno 3,7 po prilogu), a za njima ide Pressing (sa 2,2) i City radio (1,9). Beta, Građanin i Roma world su koristili prosečno po jedan izvor po prilogu, dok zbog neunošenja izvora za novembar Naša sela ima značajno manje izvora u odnosu na ostale.

Ako pogledamo vrste izvora kojima su se mediji koristili, uočljivo je da ne postoji značajno dominantan izvor informisanja, već je prisutna relativna ujednačenost korišćenja različitih izvora. Nešto su zastupljeniji podaci dobijeni sa interneta (iako se tu nije preciziralo koja vrsta sajtova je u pitanju), baze podataka/drugi mediji, saopštenja itd. Najmanje su prisutni izvori koji se odnose na određene analize ili zakonski okvir.

Tabela 15a. Korišćeni izvori

	Sagovornik	Izveštaj sa događaja	Baza podataka, drugi mediji	Saopštenje	Konferencija za novinare	Izjave
Beta		60%		33%		7%
City radio			18%		9%	15%
Građanin	62%	38%				
Južne vesti	4%		21%	21%		4%
Naša sela						
Pressing			45%			
Roma world			21%	29%	21%	29%
CityOnline portala						100

Tabela 15b. Korišćeni izvori

	Arhiva	Web statistika, internet	Statut udruženja	Popis, statistike	Analize
Beta					
City radio		32%	9%	12%	3%
Građanin					
Južne vesti	4%	25%		21%	
Naša sela					
Pressing	10%	45%			
				100%	100%

Kategorija pristupa trebalo je da nam da sliku o tome na koji način novinari iznose informacije, a većina medija se pridržavala neutralnog pristupa u izveštavanju.

Tabela 16. Pristup

	Pozitivan	Neutralan	Bez odgovora
Beta		100%	
City radio		100%	
Građanin		100%	
Južne vesti		79%	21%
Pressing	40%	60%	
Roma world	7%	93%	
CityOnline portala		100%	

Uticao na kreiranje priloga nam govori o spoljnjem uticaju koji se na novinara vrši pri kreiranju sadržaja, a zanimljivo je da nijedan od ocenjivanih aktera nije posvedočio o njegovom postojanju. Naša sela i Pressing nisu izneli podatke za ovu kategoriju.

Tabela 17. Uticaj na kreiranje priloga

	Nema
Beta	100%
City radio	100%
Građanin	100%
Južne vesti	100%
Roma world	100%
CityOnline portala	100%

Rezultati monitoringa ukazuju da na nivou monitorisanih medija postoje mehanizmi redakcijske evaluacije, najčešće u formi pohvale, uz napomenu da Beta, Roma world i Naša sela nisu dali podatke.

Tabela 18. Uticaj na kreiranje priloga

	Pohvala
City radio	100%
Građanin	100%
Južne vesti	100%
Pressing	100%

EVALUCIJA KONKURSA I METODOLOGIJE OD STRANE EVALUIRANIH MEDIJA

U narednom delu predstavimo stavove medija koji su prihvatili učešće u monitoringu o Konkursu za sufinansiranje projekata za ostvarivanje javnog interesa, kao i o Monitoringu koji su realizovali LAF i BIRODI.

U pogledu samog okvira u kojem je sproveden Konkurs, mediji su najslabije ocenili aspekte koji su vezani za rezultat, a to je efekat projekta, pristup sagovornicima i uticaj na konkursa na medije koji su dobili podršku.

Sedam od osam anketiranih medija je saglasno sa preporukama koje su LAF i Birodi formulisali u svom Prvom izveštaju o Konkursu.

Generalna ocena citavog konkursnog procesa je 3,03.

Tabela 19. Ocena konkursa od strane medija

Aspekt konkursa	Prosečna ocena
Odluka o raspodeli budžetskih sredstava medijskim projektima	4
Rad Stručne komisije u pogledu raspodele odobrenih sredstava	3,8
Rad Stručne komisije u pogledu transparentnosti	3,7
Rad Stručne komisije u pogledu postojanja jasnih kriterijuma pri odlučivanju	3,5
Konkursni uslovi u Nišu	3,4
Sastav Stručne komisije	3,4
Mogućnost da Vaš medij odobrenim sredstvima ostvari planirani cilj	3,4
Dinamika isplate sredstava iz budžeta	3,4
Rad Stručne komisije u pogledu poštovanja zakona/procedure	3,2
Rad Komisije u pogledu izbora projekata	3,1
Pristup informacijama/izvorima	2,7
Postupanje Gradske Uprave za kulturu tokom trajanja projekta	2,7
Definisanosti prioriteta/tema u konkursu	2,6
Efeki koje je projekat imao na Vaš mediji	2,1
Pristup sagovornicima	1,8
Ostvareni rezultati projekata	1,8

Učesnike monitoringa smo pitali da ocene u kojoj meri monitoring medija doprinosi određenim aspektima konkursima. Oni su bili u prilici da na skali od -2 do 2 ocene da li ovaj monitoring utiče pozitivno ili negativno na polaganje računa građanima, zaštitu dobrih medija/novinara, zaštitu javnog interesa u medijima, zaštitu i unapređenje stručnih/etičkih standarda u profesiji.

Nalazi istraživanja govore da je uticaj pozitivan na sve aspekte, kako one koji se odnose na javni interes u medijima tako i ona koji se odnosi na same medije i noviranje u njima.

Tabela 20. Ocena uticaja monitoringa na rad medija i novinara

Akspekt	Prosečna ocena
Polaganju računa građanima od čiji para se takvi sadržaji finansiraju	1,57
Unapređenju zaštite dobrih medija/novinara	1,7
Zaštiti javnog interesa u medijima	1,5
Zaštiti stručnih/etičkih standarda u profesiji	2
Unapređenju nepristrasnosti izveštavanja medija	1,86

Učesnike smo pitali ko treba da finansira, odnosno evaluira i piše finalne nalaze monitoringa medija. Oni su većinskog mišljenja da troškove monitoringa treba da snosi lokalna samouprava, evaluaciju treba da sprovodi LAF zajedno sa gradskom Upravom za kulturu, a finalne izveštaje treba da piše LAF sa stručnjacima.

Prema izjavama onih koji su učestvovali u samoevaluaciji, za samoevaluaciju jednog medijskog priloga trebalo je nešto više od 17 minuta. Sedam od osam medija je najavilo da će i naredni put prihvatiti (samo)evaluciju, od kojih polovina uz manju korekciju koja je više sadržinske prirode (šta treba da sadrži instrument), a ne obima instrumenta kojim se vrši monitoring.

Učesnici monitoringa bili su u prilici da daju i sopstvenu ocenu monitoringa u kojem su učestvovali. Rezultat ocenjivanja je pozitivan po pitanju njegove potrebe, prezivosti, objektivnosti, merenja ostvarenosti javnog interesa, nekomplikovanosti za popunjavanje i sadržaja.

Tabela 21. Generalna ocena monitoringa od strane medija

	Da	Ne	Nemam stav
Monitoring koji su sproveli LAF i Birodi potreban	7	0	1
Monitoring koji su sproveli LAF i Birodi ima metodologiju koja obezbeđuje preciznost postupka/rezultata	5	1	1
Monitoring koji su sproveli LAF i Birodi ima metodologiju koja obezbeđuje objektivnost postupka/rezultata	6	1	1
Monitoring koji su sproveli LAF i Birodi ima metodologiju koja meri ostvarenost javnog interesa	5	2	1
Monitoring koji su sproveli LAF i Birodi ima metodologiju koja je komplikovana za medije koji u njemu učestvuju	2	6	0
Instrumentu u Monitoringu koji su sproveli LAF i Birodi nedostaju neka pitanja	1	4	3
Instrument u Monitoringu koji su sproveli LAF i Birodi ima suvišnih pitanja	1	2	5

Učesnici monitoringa su pitani kako ocenjuju to što monitoring podrazumeva samoevaluaciju i evaluaciju podržanih medijskih sadržaja. Nijedan mediji nije rekao da ovaj metod ima negativan efekat, a najveći broj anketiranih smatra da u potpunosti ili uglavnom on ima pozitivan efekat.

Tabela 22 Evalucija metodologije monitoringa od strane medija

Kako gledate na spajanje samoevaluacije i eksterne evaluacije u Monitoringu	potpuno i uglavnom
Doprinosi preciznosti monitoringa	7
Doprinosi kvalitetu monitoringa	7
Podstiče novinare da objektivno prate i vrednuju svoj rad	6
Posredno doprinosi jačanju profesionalnih/novinarskih standarda	7

EVALUACIJA METODOLOGIJE MONITORINGA OD STRANE EKSTERNIH EVALUATORA

Istu priliku da ocene metodologiju monitoringa imali su i eksterni evaluatori. Sam koncept metodologije je dobio (jaku) četvorku.

Tabela 23. Generalna ocena monitoringa od strane evaluatora

Monitoring koji su sproveli LAF i Birodi potreban	4,75
Monitoring koji su sproveli LAF i Birodi ima metodologiju koja obezbeđuje preciznost postupka/rezultata	4,25
Monitoring koji su sproveli LAF i Birodi ima metodologiju koja obezbeđuje objektivnost postupka/rezultata	4,25
Monitoring koji su sproveli LAF i Birodi ima metodologiju koja meri ostvarenost javnog interesa	4,5
Monitoring koji su sproveli LAF i Birodi ima metodologiju koja je komplikovana za medije koji u njemu učestvuju	4,25
Instrumentu u Monitoringu koji su sproveli LAF i Birodi nedostaju neka pitanja	4,5
Instrument u Monitoringu koji su sproveli LAF i Birodi ima suvišnih pitanja	4,75

Istovetno je dobijena pozitivna ocena za metodologiju monitoringa za sve aspekte (preciznost, doprinos kvalitetu, podsticanja na objektivnost)

Evalucija metodologije monitoringa od strane evaluatora

Kako gledate na spajanje samoevaluacije i eksterne evaluacije u Monitoringu	potpuno i uglavnom
Doprinosi preciznosti monitoringa	7
Doprinosi kvalitetu monitoringa	7
Podstiče novinare da objektivno prate i vrednuju svoj rad	5
Posredno doprinosi jačanju profesionalnih/novinarskih standarda	7

ZAKLJUČAK

Dajući finalnu ocenu, polazili smo od onoga što je definisano kao prioritet konkursa, a to se da mediji tokom konkursa budu *sredstvo informisanja, edukacije, dijaloga i participacije građana u ostvarivanju prioriteta definisanih strateškim dokumentima*. To je služilo kao uporedni okvir za analizu da li su mediji ostvarili svoju funkciju.

Ocena evaluatora je da mediji koji su dobili više novca ili nisu ostvarili javni interes ili su budžetsku podršku zloupotrebili za promociju ili/propagandu, u čemu je prednjačila TV Belle amie.

U slučaju ostalih medija bilo je različitih ocena o ostvarenosti javnog interesa u oblasti javnog informisanja, što govori da bilo koji monitoring mora da traga za što dubljim indikatorima evaluacije medijskog izveštavanja, kao i da vodi računa o kriterijimima selekcije evaluatora. Ovo se pre svega odnosi na činjenicu da svi novinari nemaju uniformni pogled kako treba da izgleda „idelna“ profesionalna praksa. Ovo naglašavamo iz razloga što monitoring načina izveštavanja treba shvatiti kao sistematizovani dijalog o standardima profesije, kako o njihovom sadržaju, tako i o njihovoj primeni, ali i ekonomskom, političkom i društvenom kontekstu u kojem se primenjuju.

Južne vesti i City radio, prema mišljenju evaluatora, ocenjeni su kao mediji koji su od svih posmatranih najviše doprineli ostvarivanju javnog interesa.

Na nivou indikatora kojima je konkretno merena ostvarenost javnog interesa i profesionalni standardi postoji pravilnost. Mediji koji su dobili najviše novca i gradski portal Niške vesti su mediji koji su najmanje doprineli ostvarivanju javnog interesa, a u dobroj meri i profesionalnih standarda (tematska i akterska relevantnost, istinitost, nepristrasnost, izostanak promocije lokalne samouprave, sveobuhvatnost i unapređenje profesionalnih standarda).

Dodatni problem predstavlja izostanak društva (građana, civilnog društva i stručne javnosti), a prezastupljenost lokalne samouprave.

Na nivou samoevaluacije došli smo do podataka koji ide u prilog tezi o biltenskom pristupu medija. O tome pored ostalog govore i sami naslovi jer je od ukupnog broja skoro polovina informativnog karaktera. Analitički i kritički naslovi su sledeće dve najzastupljenije kategorije sa 22% odnosno 13%, dok govor mržnje uošte nije prisutan.

Obim i vrsta korišćenih izvora medija koji su pristali na samoevaluaciju govori o stručnosti novinara. U prilog tome ide i neutralan stav koji sami novinari gaje prema prema temi, što je podatak koji su potvrdili i sami evaluatori mereći nepristrasnost koja je bila izražena kod medija koja su prihvatili evaluaciju.

Prema oceni samoevaluiranih medija, pritisci na medije ne postoje. Ovaj nalaz se može tumačiti na dva načina. Jedan, da su samoevaluirani mediji izgradili integritet pa oni koji imaju nameru da ih „pritiskaju“ to ne rade ili za tim ne postoji potreba jer je došlo do socijalizacije/naviknutosti na autocenzuru ili zaista pritisaka nema, odnosno on se kao takav ne prepoznaje od strane novinara i vlasnika medija.

Ilustrativna ocena medija na osnovu sprovedenog monitoringa

Na osnovu sprovedenog monitoringa načina izveštavanja moguće je i ilustrativno oceniti budžetski podržane medije u Nišu. Analitički okvir za takvu ocenu je idealno tipska podela medija:

- Medijski servis građana – medij koji se bavi relevantnim temama, sa relevantnim akterima i izvorima, koji oslikavaju stvarnost kako je vide sve zainteresovane strane, i u kojima postoji analitičnost i kritičnost, odnosno medij koji je u službi građana, njihovih prava i potreba. Ovakav medij odražava stanje javnog mnjenja.
- Bilten- mediji koji se bavi prenošenjem informacija u okviru informativnih novinarskih formi na pozitivan/promotivan način, baveći se relevantnim temama za one koji imaju moć i kapital. U ovim medijima postoji autocenzura po pitanju izbora tema, aktera i izvora, te autocenzura u obradi teme. Ova vrsta medija pokušava da kreira javno mnjenje.
- Tabloid - mediji kojim dominiraju zabavne teme, odnosno teme se obrađuju na lagan, beskonflitan, ali estradan način. Ovi mediji imaju zadata da pacifikuju i odmire javnost.
- Perjanik – mediji koji se svojim izveštanjem stavlja u službu svog patrona, političkog ili ekonomskog zaštitnika i za njegove potrebe sprovodi propagandu, odnosno promociju, a po potrebi i medijsku odmazdu i cenzuru tema, aktera i izvora.

Sumirajući sve nalaze monitoringa načina izveštavanja, mnitorisani mediji bi mogli soadati u sledeće kategorije:

Mediji	Ocena
TV Belle amie	Od biltena ka belom (dobrom) perjaniku
Radio Belle amie	Od biltena ka belom (dobrom) perjaniku
Narodne novine	Od biltena ka belom (dobrom) perjaniku
TV Kopernikus	Bilten
Agencija Petar Pan	Ka medijskom servisu građana
Televizija Zona Plus	Bilten
Beta	Bilten
Južne vesti	Medijski servis građama
City radio	Medijski servis građana
Građanin	Ka medijskom servisu građana
Naše selo	Ka medijskom servisu građana
Roma World	Od biltena ka medijskom servisu građana
Pressing	Bilten
Portal Bella amie	Od biltena ka medijskom servisu građana
Niske vesti	Od biltena ka belom (dobrom) perjaniku
City Online portal	Medijski servis građana

DOKUMENTA LAF-A NIŠ I BIRODI-JA PROIZAŠLA IZ MONITORINGA

Na osnovu sprovedenog monitoringa LAF Niš i BIRODI su izradili tri akta/dokumenta koja treba da unaprede integritet procesa, odnosno kvalitetnije zaštite javni interes u medijima.

Prvi od njih su Merila za izbor članova stručne komisije i ocenu medijskih projekata, drugi Bliža merila/ kriterijumi za ocenjivanje/ bodovanje medijskih projekata, a treći Upitnik za utvrđivanje koruptivnog rizika.

LAF Niš i BIRODI su uradili i Uputstvo sa kriterijumima za definisanje medijskog radnika i nezavisnog medijskog stručnjaka.

1. Merila za izbor članova Stručne komisije i ocenu medijskih projekata

Prednost dati kandidatu novinarskih/medijskih organizacija koji nisu sa teritorije lokalne samouprave na kojoj je raspisan Konkurs za sufinansiranje projekata za ostvarivanje javnog interesa u oblasti javnog informisanja

- *Prednost dati kandidatu koji pripada manje zastupljenom polu ukoliko među kandidatima za članove Stručne komisije ima pripadnika oba pola*
- *Prednost dati kandidatu sa većim medijskim i profesionalnim iskustvom koje se procenjuje kroz dostavljene radne biografije*
- *Prednost dati kandidatu koji je laureat profesionalnih nagrada, posebno onih za etičnost u izveštavanju, unapređenje profesionalnih i etičkih standarda u novinarstvu i doprinos unapređenju profesije*
- *Prednost dati kandidatu koji ima potrebna znanja i veštine u oblasti izrade, realizacije i monitoringa projekata u oblasti javnog informisanja i medija*
- *Uskratiti izbor kandidatu/bitno smanjiti mogućnost izbora kandidata koji je osuđivan zbog kršenja etičkih standarda u profesiji*
- *Uskratiti izbor kandidatu/bitno smanjiti mogućnost izbora kandidata koji jeste ili može biti u konfliktu interesa ili u riziku po nepristrasnost pri odlučivanju, koji se meri Upitnikom za utvrđivanje koruptivnog rizika.*

2. Upitnik za utvrđivanje koruptivnog rizika (spisak pitanja):

1. *Da li je kandidat/član Stručne komisije osnivač, upravljač ili zaposlen u nekom od medija koji su aplicirali na Konkursu*
2. *Da li je kandidat/član Stručne komisije bio osnivač, upravljač ili zaposlen u nekom od medija koji su aplicirali na Konkursu*
3. *Da li je povezano lice sa kandidatom/članom Stručne komisije osnivač, upravljač ili zaposlen u nekom od medija koji su aplicirali na Konkursu. Povezano lice se određuje po Zakonu o Agenciji za borbu protiv korupcije, što znači da je to u odnosu na kandidata/člana Komisije „njegov supružnik ili vanbračni partner, krvni srodnik funkcionera u pravoj liniji, odnosno u pobočnoj liniji zaključno sa drugim stepenom srodstva, njegov usvojitelj ili usvojenik, kao i svako fizičko lice koje se prema drugim osnovama i okolnostima može opravdano smatrati interesno povezanim sa njim“.*
4. *Da li je kandidat/član Stručne komisije interesno, poslovno, projektno ili finansijski povezan za javnim sektorom grada Niša*
5. *Da li je kandidat/član Stručne komisije bio interesno, poslovno, projektno ili finansijski povezan za javnim sektorom grada Niša u poslednje četiri godine*
6. *Da li je povezano lice sa kandidatom/ članom Stručne komisije, u smislu Zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije, interesno, poslovno, projektno ili finansijski povezano za javnim sektorom grada Niša*

7. Da li je povezano lice sa kandidatom/ članom Stručne komisije, u smislu Zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije, bilo interesno, poslovno, projektno ili finansijski povezan za javnim sektorom grada Niša u poslednje četiri godine

3. Bliža merila za ocenjivanje/ bodovanje medijskih projekata

Ovim kriterijumom se meri da li je primarna ciljna grupa značajna/relevantna, tj. kako je ta značajnost verifikovana.		Broj poena
Moguće je više odgovora i oni se sabiraju.		
Relevatnost primarne ciljne grupe	Ciljna grupa definisana u strateškom dokumentu/zakonu na nacionalnom nivou	2
	Ciljna grupa definisana u strateškom dokumentu na regionalnom/lokalnom nivou	4
	Istraživanja i analize stručnjaka	4
	Istraživanje novinara/medija	4
	Procena projektnog tima	2

Ovim kriterijumom se meri da li je sekundarna ciljna grupa značajna/relevantna, tj. kako je ta značajnost verifikovana.		Broj poena
Moguće je više odgovora i oni se sabiraju.		
Relevatnost sekundarne ciljne grupe	Ciljna grupa definisana u strateškom dokumentu/zakonu na nacionalnom nivou	2
	Ciljna grupa definisana u strateškom dokumentu na regionalnom/lokalnom nivou	4
	Istraživanja i analize stručnjaka	4
	Istraživanje novinara/medija	4
	Procena projektnog tima	2

Ovim kriterijom se meri da li je opis/identifikacija problema adekvatna		Broj poena
Jedan odgovor		
Opis stanja i identifikacija problema	Potpuno adekvatna	2
	Uglavnom adekvatna	1,5
	Osrednje adekvatna	1
	Malo adekvatna	0,5
	Neadekvatna	0

Na osnovu ovog kriterijuma se meri kvalitet opisa stanja i identifikacije na osnovu izvora koja se koriste.		Broj poena
Moguće je više odgovora i oni se sabiraju.		
Opis stanja i identifikacija problema	Sopstvena medijska istraživanja aplikanta/koaplikanta	2,5
	Sopstvena društvena istraživanja aplikanta/ koaplikanta	2,5
	Istraživanja i analize akademske zajednice, NVO, međunarodnih organizacija u Srbiji	2
	Državne statistike i analize	2
	Načelne ocene i procene bez jasnih izvora	1

Ovim kriterijumom se meri adekvatnost opisa značaja realizacije projekta		Broj poena
Jedan odgovor		
Opis značaja realizacije projekta	Potpuno adekvatan	2
	Uglavnom adekvatan	1,5
	Osrednje adekvatan	1
	Malo adekvatan	0,5
	Neadekvatan	0

Ovim kriterijumom se meri kvalitet definisanog opšteg cilja projekta		Za svaki dati ocenu od 1 do 5
Opšti cilj projekta	Specifični/odražavaju potrebe ciljne grupe projekta	
	Merljivi/ može se meriti ostvarljivost ciljeva projekta	
	Konkretni/Realni	
	Relevantni u odnosu na cilj konkursa	
	Relevantni u odnosu na ciljnu grupu	
	Relevantni u odnosu na temu projekta	
	Realistični u odnosu na vreme trajanja projekta	
	Realizacija opšteg cilja projekta garantuje dugoročnu održivost planirane promene za ciljnu grupu	

Ovim kriterijumom se meri kvalitet definisanog posebnog/posebnih ciljeva projekta		Za svaki dati ocenu od 1 do 5
Posebni ciljevi projekta	Specifični/odražavaju potrebe ciljne grupe projekta	
	Merljivi/ može se meriti ostvarivost ciljeva projekta	
	Konkretni/Realni	
	Relevantni u odnosu na cilj konkursa	
	Relevantni u odnosu na ciljnu grupu	
	Relevantni u odnosu na temu projekta	
	Realistični u odnosu na raspoloživo/projektno vreme, vreme trajanja projekta	
	Realizacija posebnog cilja projekta garantuje dugoročnu održivost planirane promene za ciljnu grupu	

Ovim kriterijumom se meri kvalitet definisanog rezultata projekta		Za svaki dati ocenu od 1 do 5
Rezultati projekta	Merljivi/ mogu se meriti rezultati	
	Konkretni/Realni	
	Relevantni u odnosu na cilj konkursa	
	Relevantni u odnosu na ciljnu grupu	
	Relevantni u odnosu na temu projekta	
	Realistični u odnosu na vreme trajanja projekta	
	Ostvarivi u odnos na stanje u gradu/društvu	

Ovim kriterijumom se meri kvalitet definisanosti projekta nakon isteka podrške Grada		Za svaki dati ocenu od 1 do 5
Održivost projekta nakon isteka finansiranja	Sa aspekta zaštite javnog interesa u medijima	
	Sa aspekta publike/ciljne grupe	
	Sa aspekta promocije novinarskih standard	
	Sa aspekta tržišne vrednosti/komercijalizacije	

Ovim kriterijumom se meri vrsta evaluacije koju je naveo aplikant		Broj poena
Vrsta evaluacije	Aplikant je naveo da će angažovati organizaciju/lice da sprovede evaluaciju	2
	Aplikant sam sprovodi evaluaciju	1,5

Ovim kriterijumom se meri kvalitet metodologije evaluacije		Za svaki dati ocenu od 1 do 5
	Da li su izabrane adekvane ciljne grupe/izvori iz kojih se dobijaju podaci/informacije o efektima projekta	
	Tehnike prikupljanja podataka/informacija o efektima projekta	
	Da li su dobro definisani indikatori koji mere stepen realizacije projektnih aktivnosti	
	Da li su dobro definisani indikatori koji mere efekte/uspeh projekta	

Ovim kriterijumom se meri kvalitet radnih biografija		Za svaki dati ocenu od 1 do 5
	Stepen obrazovanja, stručno obrazovanje, dodatne edukacije	
	Stručnost za temu	
	Stručnost/posedovanja znanja o ciljnoj grupi	
	Dužina bavljenja temom	

Ovim kriterijumom se meri adekvatnost analize rizika pri realizaciji projekata		Broj poena
Jedan odgovora		
	Potpuno adekvatan	2
	Uglavnom adekvatan	1,5
	Osrednje adekvatan	1
	Malo adekvatan	0,5
	Neadekvatan	0

Ovim kriterijumom se meri adekvatnost medijskih sadržaja za koje se traži podrška		Za svaki dati ocenu od 1 do 5
	U odnosu na javni interes definisan Pravilnikom o sufinansiranju i Zakonom o javnom informisanju i medijima	
	U odnosu na cilj projekta	
	Obim/broj medijskih sadržaja u odnosu na planirani rezultat	

Ovim kriterijumom se meri koliko "strana" ima u medijskim sadržajima, odnosno da li projekat doprinosi medijskom diverzitetu kada su u pitanju akteri		Broj poena
	Potpuno	4
	Uglavnom	3
	Malo	2
	Nimalo	0

Ovim kriterijumom se meri na osnovu čega su izabrane teme u projektu		Broj poena
	Tema je kao prioritarna definisana u strateškom dokumentu/zakonu na nacionalnom nivou	2
	Tema je kao prioritarna definisana u strateškom dokumentu na regionalnom/lokalnom nivou	4
	Istraživanja i analize stručnjaka	4
	Istraživanja i analize stručnjaka bazirano na stavovima građana/relevantne ciljne grupe	4
	Istraživanje novinara/medija	2
	Procena projektnog tima	1

Ovim kriterijumom se meri generalni pristup u planiranim medijskim sadržajima		Broj poena
	Aktivistički – mobilizacija građana usmerena na promenu stanja	5
	Istraživanje, otkivanje, ukazivanje	5
	Analitičnost/kritičnost	3
	Deskripcija – opis stanja	2
	Informisanje	1
	Promocija	0
	Propaganda	-3

Ovim kriterijumom se meri žanrovska struktura		Broj poena
	Informativno/dokumentarne forme	1
	Dijaloške forme	3
	Istraživačke/analitičke forme	3

Iskustvo u realizaciji projekata koje govore da medij ima kapacitete da sprovede projekat				
Naziv projekta	Dužina trajanja	Tema	Donator	Vrednost projekta

Teme koje su navedene/date u Konkursu za sufinansiranje	Broj poena po važnosti/ relevantnosti teme navedeneu Konkursu
Teme koje nose ovaj broj poena su:	10
Teme koje nose ovaj broj poena su:	9
Teme koje nose ovaj broj poena su:	8
Teme koje nose ovaj broj poena su:	7
Teme koje nose ovaj broj poena su:	6
Teme koje nose ovaj broj poena su:	5
Teme koje nose ovaj broj poena su:	4
Teme koje nose ovaj broj poena su:	3
Teme koje nose ovaj broj poena su:	2
Teme koje nose ovaj broj poena su:	1

Ovim kriterijumom merimo odnos između traženih sredstava i planirane promene	Broj poena
Jedan odgovor	
Tražena sredstva su previsoka	0
Tražena sredstva su visoka	0,5
Tražena sredstva su adekvatna	2
Tražena sredstva su niska	0,5
Tražena sredstva su niska na način da dovode u pitanje realizaciju projekta	0

4. Uputstvo sa kriterijumima za izbor medijskog radnika i nezavisnog medijskog stručnjaka

Pošto Zakon o javnom informisanju i medijima i Pravilnik o sufinansiranju projekata za ostvarivanje javnog interesa u oblasti javnog informisanja ne sadrže definiciju/ kriterijume za određivanje definicije „medijskog radnika“ i „nezavisnog stručnjaka za medije“, LAF Niš i BIRODI su u ovom dopisu predložili definiciju:

1. „Medijski radnik“ je novinarski profesionalac koji je stalno ili honorarno zaposlen u domaćim/stranim medijima najmanje pet godina
2. „Nezavisni stručnjak za medije“ je: medijski profesionalac iz medija koji nisu učestvovali na Konkursu za sufinansiranje projekata za ostvarivanje javnog interesa u oblasti javnog informisanja na teritoriji grada Niša ili dobijali novac iz gradskog budžeta po bilo kom osnovu u poslednje dve godine;

medijski profesionalac ili drugo lice koje ima publikovane radove o medijima u stručnoj/naučnoj literaturi, prema listi tih časopisa koju je sačinilo Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja; medijski ekspert iz akademske zajednice; medijski ekspert iz novinarskih/medijskih organizacija koji se na relevantan način bavi medijima, a pre svega medijskim projektima i medijskim monitoringom; medijski ekspert iz nevladinog sektora koji se na relevantan način bavi medijima, a pre svega medijskim projektima i medijskim monitoringom. Nezavisni stručnjak za medije mora imati radno/stručno iskustvo od najmanje pet godina.

EKSTERNI EVALUATORI

Osam eksternih evaluatora izabrano je od strane LAF-a Niš i BIRODI-ja po unapred utvrđenim profesionalnim, etičkim i antikorupcijskim kriterijumima. Evaluatori su profesionalci iz akademske zajednice, novinarskih organizacija i profesije, sa radnim iskustvom od najmanje pet godina, stručnim znanjima i veštinama, nekažnjavani za kršenje etičkih i profesionalnih standarda, a pri tom nisu u konfliktu interesa za ocenjivanje budžetski podržanih medija.

Pojedini eksterni evaluatori na lični zahtev nisu monitorisali/evaluirali medije u kojima su radili pre više godina ili su bili nadređeni rukovodiocima nekih medija kako bi „zadržali nepristranost i objektivnost“, iako to nije bila profesionalna i etička smetnja za monitoring.

Svih 16 evaluiranih medija nisu bili obavešteni o identitetu eksternih evaluatora, a evaluatori međusobno nisu imali službene susrete i komunikaciju. Esterni evaluatori bili su Velibor Petković i Neven Obradović (Filozofski fakultet Niš, departman za novinarstvo), Zoran Kosanović (NUNS), Milorad Doderović (UNS), Milan Petković (PROUNS), Vesna Torović, Slavica Jovanović i Dejan Tasić (profesija).

1. **Slavica Jovanović** je novinarka u penziji. Završila je Fakultet političkih nauka u Beogradu 1978. godine. U RTV Pančevo radila je od januara 1981. godine. Od 1983. do 1992. radila je kao stalni saradnik Radio Beograda. Pripremala je medijske priloge za sve informativne emisije, emisije iz kulture i ekologije. Krajem osamdesetih radila je nekoliko godina kao gost urednik u emisiji „Vojvodina danas“ Radio Novog Sada. Zbog postavljenog pitanja na konferenciji za novinare jednog lokalnog partijskog lidera 2007. godine dobila je otkaz. Na posao je vraćena 2008. na osnovu sudske presude. Dobitnica je dve godišnje novinarske nagrade svoje redakcije. Dobitnica je i godišnjeg priznanja UNS-a za slobodu medija „Zora“ (2010.). U penziju je otišla decembra 2015., odmah po privatizaciji RTV Pančevo.
2. **Velibor Petković** je rođen 1963. godine u Tuzli, a u Nišu živi od 1975. godine, gde je završio osnovnu školu, gimnaziju i diplomirao psihologiju na Filozofskom fakultetu 1988. godine. Zvanje mastera žurnalistike stekao je 2011. godine na istom fakultetu, na kome je sada na drugoj godini doktorskih studija. Zaposlen je na Departmanu za komunikologiju i novinarstvo od decembra 2014. godine kao asistent na osam predmeta – četiri na osnovnim i četiri na master studijama.

U studentskim danima bio je glavni i odgovorni urednik stručnog časopisa „Naučni podmladak“ (1984-88), a tokom postdiplomskih studija Razvojne psihologije na Filozofskom fakultetu u Beogradu, član prve redakcije studentske emisije „Desetka“ na talasima Radio Niša i jedan od osnivača Akademskog lista „Presing“ Univerziteta u Nišu (1991).

Profesionalni je novinar od 1987. godine, radio je u omladinskom listu „Grafit“ (1987- 1990), dopisništvu Radio-televizije Beograd u Nišu (1990-91), dnevnom listu „Narodne novine“ (1992-94), Radio Nišu (1994-2010) i dopisništvu Radio Beograda (2010-14). Član je Udruženja novinara Srbije od 1990. godine, a Društva novinara Niša od osnivanja 2011. godine.

Bio je vršilac dužnosti direktora Radio Niša od oktobra 2000. do marta 2001. godine, kada je imenovan za glavnog i odgovornog urednika (2001-04). U to vreme (2003) Radio Niš je dobio priznanje Zajednice udruženih radio stanica Srbije kao najbolja radio stanica u Republici. Aktivan je u

organizacijama civilnog društva, u Otvorenom klubu od osnivanja 1997. godine i Odboru za građansku inicijativu (OGI) od 2000. do gašenja organizacije 2010. godine. Za volontersko angažovanje i saradnju sa brojnim nevladinim organizacijama Niša i Srbije, dobitnik je priznanja „Šetači – nagrada za građanski aktivizam u domenu medija“ 2013. godine, koju jednom godišnje dodeljuje „Proaktiv“, nevladina organizacija iz Niša.

Angažovan je kao medijski savetnik u Udruženju građana „Koalicija za Niš“, ali nije član ni jedne političke partije. Pored novinarstva, bavi se i književnim radom, autor je tri knjige priča. Od stranih jezika govori ruski i engleski.

3. **Dejan Tasić** je rođen u Nišu 1969. godine. Završio je gimnaziju „Svetozar Marković“ i apsolvirao na Elektronskom fakultetu u Nišu. U RTS-u radi od 1997. godine kao novinar-dopisnik. Od 2008. godine do danas završio je šest BBC-jevih kurseva, a bio je na studijskim putovanjima u Velikoj Britaniji i Belgiji. Od 2010. godine saraduje sa Media i reform centrom u Nišu u izradi dokumentarnih serijala („Šaban Bajramović“, „Romi u Srbiji“, „Važnost slobode medija“) i moderiranju tribina. Od 2012. saraduje sa portalom „Južne vesti“ na projektima „Ko je ko“ i „15 minuta“. Piše i govori engleski jezik.
4. **Milan Petković** je rođen 12. aprila 1977. godine u Nišu. Na državnim fakultetima stekao je zvanje magistra ekonomskih nauka i diplomiranog mašinskog inženjera. Odobrena mu je izrada doktorske disertacije iz oblasti prava konkurencije i borbe protiv monopola. Od 1997. godine radi u elektronskim medijima. Od 2001. do 2015. godine radio je na Niškoj televiziji. Bio je novinar-honorarac, novinar informativno-političkog i ostalih programa, spiker, voditelj, urednik, zamenik glavnog i odgovornog urednika i vd glavnog i odgovornog urednika Niške televizije. Pored NTV-a, bio je novinar Radio Niša i TV Global. Od 2012. godine je profesor Visoke škole za kriminalistiku i bezbednost u Nišu. Objavljivao je naučne radove u domaćim i stranim naučnim časopisima iz oblasti ekonomije, medijskog prava, prava konkurencije. Posедуje nekoliko sertifikata, između ostalog i za "praktične" veštine u novim medijima. Bio je kopredsednik Koalicije zaposlenih u medijima. Predsednik je Izvršnog odbora Profesionalnog udruženja novinara Srbije od avgusta 2014. godine i šef tima za medijsku reformu Sindikata novinara Srbije. Nekoliko novinarskih udruženja i organizacija (SINOS, PROUNS, ZUM i Kragujevačka inicijativa) kandidovale su ga 2015. godine za člana Odbora Agencije za borbu protiv korupcije.
5. **Vesna Torović** je završila Gimnaziju „Stevan Sremac“, tadašnje usmereno obrazovanje na smeru kultura i informacija-novinar saradnik. Posle toga je diplomirala sociologiju na Filozofskom fakultetu. Upisala je magistarske studije na istom fakultetu na smeru istraživanje i uticaj sredstava masovnih komunikacija. Još u školskoj klupi radila je kao saradnik u tadašnjem omladinskom časopisu „Zbivanje“, a kasnije u „Grafitu“. Radila je i u „Narodnim novinama“ i „Večernjim novostima“. Postala je dopisnik „Demokratije“ 1996. godine i ostala u tim dnevnim novinama sve do njihovog gašenja 1998. godine. Tada je počela da radi u „Blicu“ u kojem je do danas. Njeni tekstovi se objavljuju i u dnevnom listu „Alo“ „Blic ženi“ i „Blic pulsu“. Sarađivala je sa nekoliko nedeljnika- niškim „Videlom“, kao i „Reporterom“, „Krugom“, „Svedokom“, „Blic njuzom“... Kratko je sarađivala i sa Radijom B 92 i agencijom AFP. Više od godinu dana je na Radiju 5 vodila emisiju „Ozbiljnija ćaskanja“, koja se bavila ljudima koji su doprineli da Niš bude bolje mesto za život. Njene teme su najčešće iz oblasti politike, zdravlja, prosvete i kulture.
6. **Neven Obradović** je rođen 1987. godine u Sarajevu, Bosna i Hercegovina. Diplomirao je žurnalistiku sa prosečnom ocenom 8,89 na Filozofskom fakultetu u Nišu (2011). Postao je master žurnalista, sa prosečnom ocenom 9.73 i ocenom 10 na završnom radu na temu „Medijska reprezentacija nacionalnih stereotipa kroz analizu dnevne štampe Srbije, Bosne i Hercegovine i Hrvatske“. Student je doktorskih studija kulture i medija na Fakultetu političkih nauka u Beogradu. Na departmanu za komunikologiju i novinarstvo Filozofskog fakulteta u Nišu radi kao asistent na predmetu „Novi mediji“ i predmetima „Agencijsko novinarstvo“, „Teorija javnog mnjenja“, „Novinarski žanrovi“ i „Odnosi s javnošću“. Bio je saradnik u nastavi, kao i demonstrator na predmetima „Istraživačko novinarstvo“ i „Agencijsko novinarstvo“. Bio je glodur/koordinator projekta „Studentski dnevni list“, dopisnik sportskog lista „Sport“, urednik i novinar Televizije Pet. U Media centru Niš radio je u redakciji Gradskih vesti. Autor je većeg broja naučnih radova, te učesnik brojnih naučnih konferencija u Srbiji,

regionu i svetu, kao i stručnih seminara u zemlji i Evropi. Tehnički je sekretar naučnog časopisa Facta Universitatis, Series: Philosophy, Sociology, Psychology and History. Odlično poznaje engleski jezik.

7. **Zoran Kosanović** je rođen 1970. godine. Novinar je od 1993. godine. Radio je u redakcijama Borbe, Naše Borbe i novinske agencije Beta. Kao dopisnik je pisao za nedeljnik Vreme, a tokom bombardovanja izveštavao je za Glas Amerike (VOA), program na srpskom jeziku. Od 1999. godine do 2008. radio je kao dopisnik agencije AFP i izveštavao sa područja ugroženog sukobima na jugu Srbije. Jedan je od osnivača Medijskog istraživačkog centra Niš, koji je u dva projekta radio na istraživačkim pričama u vezi sa korupcijom i tranzicionom pravdom. Od 2011. godine je u regionalnoj televiziji Al Jazeera Balkans za koju izveštava sa područja juga Srbije, severa Kosova i Bugarske.
8. **Milorad Doderović** je počeo profesionalno da se bavi novinarstvom 1978. godine, najpre u niškom omladinskom listu Zbivanja, a kasnije u omladinskom nedeljniku Grafit. U tom periodu je bio i stalni dopisnik republičkog lista NON, saveznog omladinskog lista Mladost, riječkog Vala i zagrebačkog Poleta. Zbog intervjua sa Momom Kaporom, koji je kao glavni i odgovorni urednik magazina „Grafit“ uradio i objavio pod naslovom „Teške reči lakog pisca“, juna 1989. godine, „Grafit“ je zabranjen. Bila je to prva i jedina zabrana nekog lista u Srbiji u vreme Miloševićeve vladavine. U jesen iste godine prešao je u niški dnevni list „Narodne novine“ gde je 12 godina radio kao urednik, politički komentator, urednik u DESK-u i akreditovani izveštač iz republičkog i saveznog parlamenta. Povodom 50.godišnjeg jubileja Narodnih novina, 1995. godine dodeljena mu je tada prvi put ustanovljena Godišnja nagrada za novinarstvo. Od aprila 2001. do aprila 2009. godine bio je šef dopisništva „Glasa javnosti“ i „Kurira“ iz Niša, kada je zbog neslaganja sa tabloidnom uređivačkom politikom dobio otkaz i proglašen za „tehnološki višak“. Završio je novinarsku školu Jugoslovenskog instituta za novinarstvo /JIN/ u Beogradu. Povodom takozvanog „Vučićevog Zakona o javnom informisanju“ sa grupom kolega u Nišu bio je među osnivačima Medijskog pokreta otpora /MPO/ koji se borio za nezavisno novinarstvo i medijske slobode. U više navrata je saradjivao sa RTS, Niškom televizijom, Televizijom Zona, kao i sa časopisima Ekonomist i Kapital. Više godina je bio član Predsedništva Društva novinara Niša, a u drugom mandatu zaredom je član Uprave Udruženja novinara Srbije. Aktivan je u nevladinom sektoru u borbi protiv korupcije i za slobodu medija. Povremeno je angažovan kao predavač na departmanu za žurnalistiku Filozofskog fakulteta u Nišu. Od oktobra 1994. godine do danas je stalni akreditovani dopisnik programa na srpskom jeziku australijskog državnog SBS radija. Povodom dve decenije uspešne saradnje SBS mu je dodelio specijalno priznanje, a on je više puta boravio u Australiji i objavio veliki broj reportaža i feljtona sa tog kontinenta. Kao publicista je objavio knjige „Kako se dogodio Šolević /Gradina Niš/, „Držim vas za reč“/Prosveta Niš/, „Krf nije voda“ / Grafosrem Šid/, „Amerikanac u Nišu“ /NKC Niš/ i „Borci plaću posle rata“.

